РСФСР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ДЕПУТАДТА КАНДИДАДУУДЫЕ ДЭБЖҮҮЛГЭ БУРЯАД ОРОНДОМНАЙ ЭХИЛБЭ

Бодото арадай засагай зургаануд—ажалшадай депутадуудай Соведүүд мандаха болтогой! Социалис демократи улам хүгжэг, ажилжэг лэ, гүрэнөө хүтэлбэрилхэн хэрэгтэ ажалшад бүри үргэн хүрээгээ хабаадаг лэ!

(1975 оной Майн 1-дэ зорюулжа, КПСС-эй ЦК-гай гаргаһан Уряануудһаа).

* * *

Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-һээ гарана | № 98 (13893) | 1975 оной апрелиин 26, суббото | Сэн 2 мүнгэн.

Улаан-Үдэ, нарин сэмбын комбинат

...сии Федерациин засаг гүрын ...ын зургаанда өөһэдынгөө кан...дудые республика дотороо ... түрүүлэн нэрлэхэ хүндэтэ ... хүртэһэн мэдээсэл Улаан-... нарин сэмбын комбинадай ...ктивэй дунда сахилгаан түр...р тараа.

...лээнэй халаанай ажал дүүр..., хоёрдохи халаанда хүдэл...ерэһэн хүдэлмэришэд һооһо ...даг цех соогоо үсэглэдэр суг.... Үдэрэй 4 час. РСФСР-эй ...вно Соведэй депутадта кан...дудые дэбжүүлхэ комбина... хүдэлмэришэдэй, инженерно-...ческэ хүдэлмэрилэгшэдэй ... алба хаагшадай суглаае ...комой секретарь **М. Г. Семень...**нээһэн байна.

...ртиин Октябрьска райкомой ...тарь **А. Д. Чукаевта** үгэ үг....

— Энэ жэлдэ үнгэргэгдэхэ һун...н удха онсо шанартай. — гэ... нүхэр Чукаев мэдүүлбэ. Агууехэ илалтын 30 жэ... гүйсэхэ, партиин XXV ...дэ бэлэдхэл хэхэ оршон ...нда Россин Федерациин, Буряадай АССР-эй Верховно Соведүүдтэ, мүн нютагай Соведүүдтэ һунгалта үнгэргэгдэхэнь. Бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ нэгэнтэ бэшэ эрхимлэһэн, ажалайнгаа амжалтаар алдаршаһан танай коллективтэ өөһэдынгөө зүгһөө кандидадуудые нэрлэхэ эрхэ тудаба.

— Манай коллективэй үмэнэһөө **РСФСР-эй Верховно Соведтэ** һунгаха Октябрьска һунгуулиин 803-дахи округһоо депутадта кандидадаар Коммунис партиин ЦК-гай Генеральна секретарь Леонид Ильич Брежневые һунгаха дурадхал оруулнаб, — гэжэ сэмбэ бүд бэлэн болгодог үйлэдбэриин начальник **Л. П. Синицкий** хэлээ. — Нүхэр Брежнев эб найрамдалай түлөө, арад зоной зол жаргалта ажабайдалай түлөө эсэшэ сусашагүй тэмсэлшэ мүн гэжэ дэлхэй дээрэ һайн мэдээжэ юм. Леонид Ильичэй анхарал оролдолгын ашаар совет арадай байдал һайжарна, салин хүлһэн, стипенди, пенси улам нэмэжэ байна. Минии энэ кандидатурые дэбжэхэ байлаһдатнай найданаб гэбэ.

Һүүлээрнь үтэ абаһан һооһо ээрэгшэ **Валя Гаврилова** Л. И. Брежневэй кандидатурые халуунаар дэмжэжэ, һооһо ээрэгшэдэй һунгалтын үдэртэ ажалай бэлэг бариха тухай мэдүүлһэн байна. Сэмбэ нэхэгшэ **М. А. Фомина** өөрынгөө цехэй коллективэй зүгһөө нүхэр Брежневые РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлхэ дурадхал һайшааба.

— Комбинадай коллективэй үмэнэһөө депутадта кандидадаар нүхэр Брежневые дэбжүүлхэ дурадхал үнэн зүрхэнһөө һайшаанабди. Тиихэтээ хамта РСФСР-эй Верховно Соведые һунгаха Октябрьска һунгуулиин 803-дахи округһоо манай эрхим хүдэлмэришэн Лидия Никитична Глушковае дэбжүүлхэ дурадхал оруулнаб. Лида манай коллективтэ хүмүүжэн ургаа. 1950 ондо түрэһэн юм. Арбан класс дүүргэһэн 18-тай басаган 1968 ондо манай комбинадта ажаллахаар ерээ һэн. Тэрэ гэһэнһээ хойшо эндэ таһалгаряагүй ажаллана. Һооһо илгаха ажалда дүршэхэ һурагшаар түрүүшээр абтаһан байна. Мүнөө дүй дүршэлтэй хүдэлмэришэн, коммунис ажалай ударник. Тэрэнэй ажалладаг бригада 8 часай даабарие 6 час соо дүүргэхэ үүсхэл гаргаһан, табан жэлэй даабари болзорһоонь урид дүүргэһэн байна. Эндэ Лидын оролдолго, хубита мүн лэ бии. Тэрэ «Табан жэлэй залуу гвардеец» гэһэн ВЛКСМ-эй ЦК-гай мүнгэн тэмдэгээр, 8-дахи табан жэлэй түсэбые амжалтатайгаар дүүргэһэнэй түлөө, «Ажалай габьяагай түлөө» медаляар шагнагданхай, комсомолой гэшүүн, уран һайханай самодеятельностьдэ эдэбхитэй хабаадагша юм, — гэжэ һооһо илгадаг цехэй начальник **Е. И. Беломестнова** хэлээ.

Залуу сэмбэ нэхэгшэ **Фаина Зарыпова**, һооһо илгагша **Зоя Пшигенова**, ВЛКСМ-эй комитедэй секретарь **Леонид Яковлев**, комбинадай директор **К. П. Альцман** нүхэд Л. И. Брежневэй, Л. Н. Глушковагай кандидатурые үнэн зүрхэнһөө дэмжээ. Суггаа ажалладаг нүхэрөө Россин Федерациин дээдын зургаанда түлөөлхэ эрхэдэ хүртэһэндөө бидэнэр ехэ омог баяртайбди. манай энэ этигэл найдабарие Лида Глушкова харюулхал байха гэжэ мэдүүлһэн байна. Өөһэдынгөө дундаһаа РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлхэ эрхээ үнэн сэхэ ажалаараа харюулха, һунгалтын үдэрые шэнэ амжалтаар угтахыень хүдэлмэришэдөө тэдэнэр урлалба.

РСФСР-эй Верховно Соведые һунгаха Октябрьска һунгуулиин 803-дахи округһоо депутадта кандидадуудаар КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь **Л. И. БРЕЖНЕВЫЕ**, комбинадай һооһо илгагша **Л. А. ГЛУШКОВАЕ** дэбжүүлхэ, энэ округһоо һунгагдаха зүбшөөлөө үгэхыень эдэ нүхэдые гуйха шиидхэбэри суглаанда хабаадагшад баталан абаа. Һүүлээрнь һунгалтын урда тээхи суглаанда эльгээхэ өөһэдынгөө түлөөлэгшэдые тэдэнэр һунгаһан байна.

С. БАРДАМОВА,
манай корр.

КОММУНИС СУББОТНИГОЙ ДҮНГҮҮД

1975 оной апрелиин 19-дэ болоһон коммунис субботнигой дүнгүүдые Буряадай АССР-эй статистическэ управлени согсолон гаргаба. Республикын ажалшад энэ жэлэй субботнигто эдэбхи үүсхэлтэйгээр хабаадажа, ажалай энэ һайндэрые—«Апрелиин 19-ниие коммунис ажалай һайндэр болгоё!» гэһэн уряа доро үнгэрһэн байна.

Коммунис субботнигто хамта дээрээ 441.523 хүн хабаадалсаа гэхэ гү, али 1974 онойхиһоо 14.792 хүн олоор хабаадаһан байна.

	1975 оной апрелиин 19-ниие 1974 оной апрелиин 20-нойхитой жэшэхэдэ (процентээр)
Субботнигто хабаадаһан хүнүүд бүхыдөө	103,5
Тэрэ тоодо промышленностьда	100,9
Барилгада	121,3
Гол мүрэнэй, автомобильна, гүмэр замай ба бусад транспортда	128,8
Совхозууд ба гүрэнэй хүдөө ажахын бусад предприятинуудта	88,4*
Колхозуудта	92,7*
Бусад эмхи зургаануудта	105,2

Республикын ажалшадай субботнигто хүдэлжэ олоһон мүнгэ зөөриһөө юһэдэхи табан жэлэй жасада 731,5 мянган түхэриг оруулагдаха болобо. Энэнь нёдондонойхиһоо 26,4 мянган түхэригөөр ехэ болоно.

** Энэ жэлдэ совхозуудта үнгэргэгдэһэн субботнигто хабаадагшадай тоо нёдондонойхиһоо үсөөрһэн байна. Ушарынь юуб гэбэл, нёдондо жэл һургуулинуудай һурагшад совхозуудта ошожо, субботнигто хабаадаһан байгаа һаа, энэ жэлдэ түмэрэй хаядаһа ба хэрэггүй болоһон саарһа суглуулһан байна.*

*** Энэ жэлдэ колхозуудта болоһон субботнигто хабаадагшадай тоо баһал үсөөрөө. Ушарынь юуб гэбэл, үнгэрэгшэ жэлдэ хэдэн колхозой үндэһэ һуури дээрэ совхозууд эмхидхэгдэһэн байгаа.*

	Оруулагдаһан мүнгэн (мянган түх.)		1975 ониие 1974 онтой жэшэхэдэ (проц.)
	1974 он	1975 он	
Бүхыдөө	705,1	731,5	103,7
тэрэ тоодо промышленность	270,4	286,8	105,9
барилга	74,9	76,7	102,4
транспорт	49,1	56,5	115,1
совхозууд ба гүрэнэй бусад ажахынууд	139,9	136,1	77,3
колхозууд	69,0	66,3	96,1
бусад эмхи зургаанууд	101,8	109,6	107,7

Коммунис субботнигой үдэр промышленна предприятинуудай коллективүүд 2750,5 мянган түхэригэй валовой продукци гаргаһан байна. Энэ үдэр 3,0 мянган тонно шулуу нүүрһэн малтагдаа, барилгын 12,05 мянган кубометр модон бэлэдхэгдээ, 38,5 мянган түхэригэй мебель хэгдээ, 8,9 мянган хэһэг дотор хубсаһан, 4,8 мянган хэһэг гадар хубсаһан оёгдоо, 49 тонно мяхан, 4,3 тонно малай тоһон, 160 тонно колбасагай зүйлнүүд гаргагдаа, хубсаһа угааха 120 машина бүтээгдэһэн байна. Гадна республикын городууд болон хүдөө нютагуудые болбосон түхэлтэй болгохо талаар, мүн түмэрэй хаядаһа ба хэрэггүй болоһон саарһа суглуулха ехэ хэмжээнэй хүдэлмэри хэгдэһэн байна.

Буряадай АССР-эй статистическэ управлени.

ҺАНАЛАА НЭГЭДЭЛГЫН ОРШОН БАЙДАЛДА

...союзна, автономито рес...ликануудай Верховно ...дүүдэй, нютагуудтахи ...шадай депутадуудай ...дүүдэй һунгалтын бэ...л манай орон дотор ...тическэ ба ажалай угаа ...дэбжэлтын оршон бай...а хэгдэжэ байнхай. ... оронoo хамгаалгын ...ээ дайнда манай ара...үйлаһан алдарта Илал...30-дахи ойн жэлдэ, тэм...ь дүлэн соогуур со...засагай түрүүшын ту...шанжын — Соведүүдэй ...лаһэн Ородой түрүү... революциин 70-дахи ...жэлдэ энэ шухала кам... үнгэргэгдэжэ байна. Советскэ Союзай Коммунис партиин ээлжээтэ XXV съездые 1976 оной февралиин 24-дэ зарлаха тухай КПСС-эй ЦК-гай апрелиин (1975 оной) Пленумэй тогтоол бүхы совет арадай зүгһөө ехэ баяртайгаар угтагдаад, зохёон байгуулхы эршэ зоригой шэнэ дэбжэлтэ үүсхээ.

Һунгуулиин кампани апрелиин 24-дэ шухала шатадаа оробо. Коммунис партиин, тэрэнэй ленинскэ Центральна Комитедые тойрожо совет хүнүүдэй нэгэ һаналтайгаар, нягтаар эмхидэн жагсалгын оршон байдалда союзна республиканuудай Верховно Соведүүдэй депутадуудта кандидадуудые дэбжүүлгэ бүхы орон дотор эхилээ. Коммунизмын хэрэгтэ тон үнэн, эгээн хүндэтэй хүнүүдтэ — хүдэлмэришэн ангиин, колхозно таряашадай ба интеллигенциин түлөөлэгшэдтэ ажалшад үндэр дээдэ этигэл найдабаряа үзүүлнэ.

Совет хүнүүд Коммунис партиин, Совет гүрэнэй хүтэлбэрилэгшэдые республиканuудай гүрэнэй засагай дээдын зургаануудай депутадуудта түрүүшын кандидадууд болгон нэрлэнэ.

* *

ОСКВА

...ололго-шэнжэлгын ма...шуудые бүтээдэг ниис...ютын завод. Тус пред...тиин мянга гаран хү...эришэд, инженерно-тех...скэ хүдэлмэрилэгшэд ба ... хаагшад Бауманска ...лиин округһоо ...СР-эй Верховно Сове... депутадта кандидадые ...үүлхын тула һунгал... урда тээхи суглаандаа ...рба.

...водой парткомой сек...рь Б. И. Легков суглаа ...ээ. Электро-хабсаргаг... коммунис ажалай удар... П. П. Пчелинцевтэ үгэ ...

... Совет хүнүүд түрэл ...унис партидаа, ленин... Центральна Комитедтэ, ...С-эй ЦК-гай Политбю... хизааргүй ехээр эти... партиин дотоодын ба ...лын амгалан полити... нэгэ һаналтайгаар һай..., — гэжэ үгэ хэлэгшэ ...шээ. Коммунис партиин, Совет гүрэнэй, уласхоорондын коммунис ба хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй элитэ мэдээжэ ажал ябуулагша КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Леонид Ильич Брежневые Бауманска һунгуулиин округһоо РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар манай коллективэй үмэнэһөө дэбжүүлхые дурадханаб гэбэ.

Энэ дурадхал сугларагшадай зүгһөө нэрьемэ, удаан замхашагүй альга ташалгаар угтагдаа. Нүхэр Л. И. Брежневэй ажабайдалай зам тухай тодорхойгоор хөөрэбэ. Леонид Ильичые үнэн ленинец гэжэ бидэнэр бүгэдөөрэн һайн мэдэнэбди. Ажабайдалайнь бүхы зам — партидаа, арадтаа, коммунизмын агууехэ уг зорилгонуудта хизааргүй үнэн сэхээр алба хэлгын һайн һайхан жэшээ болоно. Эмхидхэхы бэлиг шадабаряараа, партийна залан сэхэ зангаараа, хүнүүдтэ анхаралтайгаар хандадагаараа ажалшадай дунда ехэ хүндэтэй, магтаалтай болонхой гэжэ тэрэ онсолон тэмдэглэбэ.

Нүхэр Л. И. Брежневые Россин Федерациин Верховно Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлхэ тухай П. П. Пчелинцевэй дурадхалые заводой токарь Ф. С. Гуськов, ОТК-гай начальнигай орлогшо И. А. Шелупаев, хүдэлмэрилэгшэ Л. Ю. Нечаева, профсоюзай завкомой түрүүлэгшын орлогшо Ю. В. Корызно, заводой директор В. Н. Семешкин гэгшэд халуунаар дэмжээ.

Леонид Ильич Брежневые Бауманска һунгуулиин округһоо РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлхэ гэжэ суглаан бүгэдын дуугаар тогтообо.

Коммунис парти, тэрэнэй Центральна Комитет тухай, нүхэр Л. И. Брежнев түрүүтэй КПСС-эй ЦК-гай Политбюро тухай үнэн зүрхэнэй, халуун үгэнүүд хара металлургиин Бардинай нэрэмжэтэ түбэй научно-шэнжэлгын институдай, экспериментальна заводой һунгалтын урда тээхи суглаан дээрэ хэлэгдээ.

— КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, манай партиин ба гүрэнэй уласхоорондын коммунис болон хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй элитэ мэдээжэ ажал ябуулагша нүхэр Леонид Ильич Брежневые РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадта түрүүшын кандидат болгон дэбжүүлхые дурадханаб, — гэжэ институдай директорэй орлогшо, техникын эрдэмэй доктор Н. П. Лякишев хэлэбэ.

Энэ дурадхал сугларагшадай зүгһөө нэрьемэ альга ташалгаар угтагдаа.

Леонид Ильич Брежневые Бауманска һунгуулиин округһоо РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлхэ гэжэ суглаан бүгэдын дуугаар тогтообо.

Олон мянган хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба алба хаагшадай суглаан Москвагай «Изолятор» заводто болоо.

Коммунис партиин, Совет гүрэнэй ба уласхоорондын коммунис хүдэлөөнэй элитэ ехэ ажал ябуулагша, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Николай Викторович Подгорные Ленинградска һунгуулиин округһоо РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлхые ехэ вольтын изоляторнуудые бүтээдэг цехэй модельщик Ю. В. Казаркин заводой бүхы коллективэй үмэнэһөө дурадхаба.

Н. В. Подгорнын политическэ, гүрэнэй ехэ ажал ябуулга тухай Ю. В. Назаркин хэлээ.

Автокрановщик А. М. Максимов, инженер-конструктор Г. Д. Шишорина, электрик В. Г. Мельник, заводой директор А. А. Барков гэгшэд үгэ хэлэхэдээ, Н. В. Подгорные РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлхэ тухай дурадхалые дэмжэбэ. Шэн габьяата ажалаараа, арадтаа үнэн сэхээр алба хэдэгээрээ, политическэ ба гүрэнэй үргэн ехэ ажал ябуулгаараа Николай Викторович оронойнгоо ажалшадта хүндэтэй болонхой гэжэ үгэ хэлэгшэд тэмдэглэһэн байна.

Москвагай «Изолятор» гэжэ заводой хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба алба хаагшадай үмэнэһөө **Николай Викторович Подгорные** Ленинградска һунгуулиин округһоо РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлхэ гэһэн тогтоол суглаан нэгэн һаналтайгаар баталан абаба.

Московско түмэр замай Ильичэй нэрэмжэтэ локомотивна депогой коллективэй суглаан баярай оршон байдалда үнгэрөө. Депогой парткомой секретарь Г. Н. Ковайкин суглаа нээбэ. Электровозой машинист В. П. Карюкинда үгэ үгтэнэ.

Коммунис партиин ба Совет гүрэнэй элитэ ехэ ажал ябуулагша, КПСС-эй ЦК гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр Алексей Николаевич Косыгиние Фрунзенска һунгуулиин округһоо СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлхые тэрэ Октябриин Революциин орденто, Ильичэй нэрэмжэтэ локомотивна депогой коллективэй үмэнэһөө дурадхаа.

Нүхэр А. Н. Косыгинай ажаябадал, ехэ ажал ябуулга тухай тэрэ хөөрэбэ.

Депогой слесарь В. С. Сонн, тепловозой машинист В. Н. Хренов, локомотивна депогой комсомолой комитедэй секретарь Антонича Строганова, депогой начальник В. П. Жуков гэгшэд В. П. Карюкинай дурадхалые дэмжэһэн байна.

Алексей Николаевич Косыгиние Фрунзенска һунгуулиин округһоо РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлхэ гэһэн тогтоол суглаан нэгэн һаналтайгаар баталан абаба.

Хүдэлмэришэдэй, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй, алба хаагшадай һунгалтын урда тээхи суглаан Москвадахи «Компрессор» гэжэ заводто болобо.

Механическа цехэй ахалагша мастер М. А. Подпорин суглаан дээрэ үгэ хэлээ.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, КПСС-эй МГК-гай нэгэдэхи секретарь Виктор Васильевич Гришиние Вешняковско һунгуулиин округһоо РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлхые Москвадахи «Компрессор» гэжэ заводой коллективэй үмэнэһөө оратор дурадхаба.

Фрезеровщица Е. М. Михеева, токарь В. П. Вахрамеев, ВЛКСМ-эй комитедэй секретарь А. А. Докин, заводой директор М. Э. Кац гэгшэд М. А. Подпорчной дурадхалые дэмжэн һайшаагаа.

Виктор Васильевич Гришиние Вешняковско һунгуулиин округһоо РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлхэ гэжэ коллективэй суглаан нэгэн һаналтайгаар тогтообо.

АПН).

ТАРЯАЛАН, САБШАЛАНГАЙ баян ургасын түлөө

МАРТ 20 — МАЙ 20

БОЛЗОРҺООНЬ УРИД

...гай ажахынуудай та..., сабшалангаа үрэ... болгохо хэрэгтэ ...хозтехника» нэгэдэ...коллектив горитойхон ...жа хүргэнэ.

... нэгэдэлэй онһожо...дамал отрядые Б. Б. ...ов хүтэлбэрилдэг. От... механизаторнууд ажа...ай таряалан, сабша...дэрэ торф. наг шэбхэ ... шэнэ газар ашаг... Багаханшье һаа, эб...тэй энэ коллектив тү... табан жэлэйнгээ түгэс...жэлдэ 8 мянган тонно ... болон наг шэбхээр та..., сабшалан үтэгжүүл...жэбтэй юм.

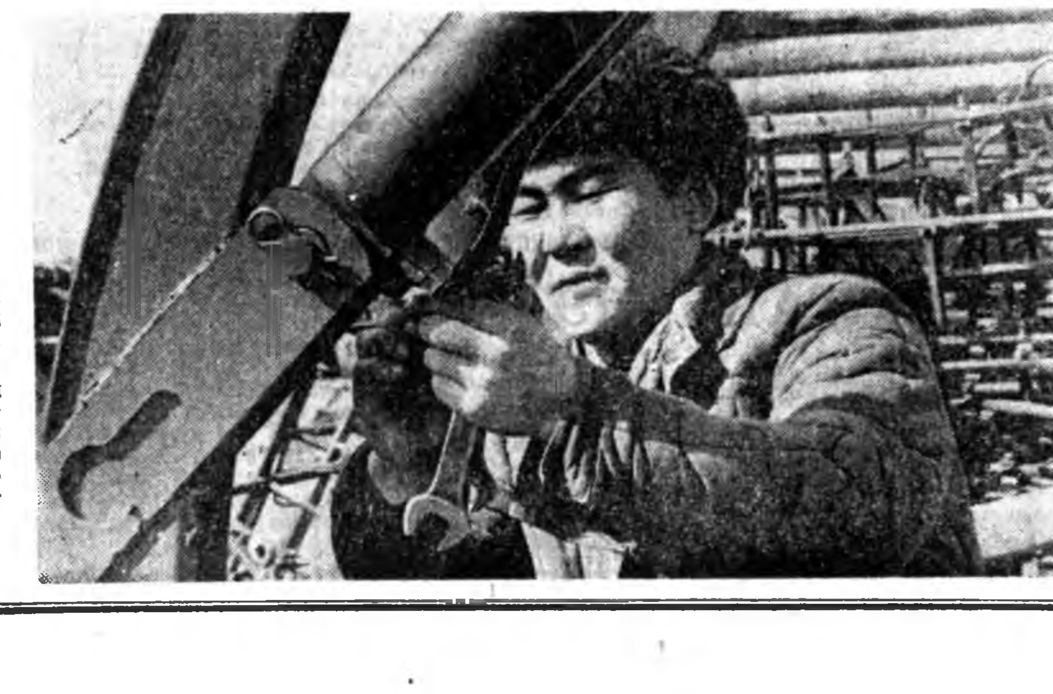
... уларилай хүйтэншье ...дэнэр түрүүшынгээ кварталай түсэбые үлүүлэн дүүргээ. Саянай совхозой таряалан дээрэ хоёр мянгаһаа дээшэ тонно наг шэбхэ гарганхай. Мүнөө эдэнэр «Маяк» колхозой таряалан дээрэ нүүнхэй. Эндэ баһал хоёр мянгаад тонно наг шэбхэ гаргагдаха юм.

— Оронойнгоо түрүү механизаторнуудай үүсхэл үргэнөөр дэмжэхэ талаар партиингаа ЦК-гай тогтоолые хэрэг дээрэнь бэелүүлжэ шадахабди, — гэжэ аймагай «Сельхозтехника» нэгэдэлэй начальник И. Конюшкин хэлэнэ. — Дулаархада ажалнай улам эршэдэхэ. Манай механизаторнууд энэ жэлэйнгээ түсэбые гурбан квартал соо сүм дүүргэхэ хараа бодолтойгоор хүдэлжэ байна.

Хүтэлбэрилэгшын энэ мэдүүлгэдэ этигэмээр. Юундэб гэхэдэ, эндэхид дүй дүршэлөөр баян, ажалдаа оролдосотой механизаторнууд Александр Ащенков, Виктор Леонтьев, Геннадий Кондаков, бусад һайнаар ажалладаг, үдэр бүриингөө даабари 130—140 процент дүүргэдэг заншалтай.

Б. ЯБЖАНОВ,
манай корр.

ГАБШАГАЙ ҺАРЫН БАРДАМ АЛХАМ

Бэшүүрэй совхоздо сабшалан, таряалан һайжаруулгаар соносхогдоһон габшагай хоёр һарын хүдэлмэри үдэрһөө үдэртэ бүри эршэдэн ябажа байна. Юуб гэхэдэ, хабарай наруули дулаан үдэрнүүд хойно хойноһоо һубарин ерэжэ, сабшалан, таряалан дээрэ хүдэлхэдэ аятай зохид болоно ха юм. Шэбэртын, Гутайн, Мотнягай отделенинүүдэй механизаторнууд хүдөө ажахынгаа бүхы техникэ саг болзор соонь һайн шанартайгаар заһабарилжа дүүргээд, минеральна үтэгжүүлгэ, наг шэбхэ зөөлгэдэ, хабарайнгаа тарилгада гараба гээшэ. Эдэ хүдэлмэри хэжэ эхилхын урда тээ тус совхозой механизаторнууд техникэ заһабарилгаяа шанартай һайнаар үнгэргэһэн байна. Энээниинь юун гэршэлнэб гэхэдэ, хүршэ һуудаг Бодонгуудайнь совхозой механизаторнууд, Бэшүүрэй аймгийсэдкомой хүдөө ажахын управлениин ахалагша инженер түрүүтэй ерэжэ, Бэшүүрэй совхозой хүдөө ажахын техникын хабарай тарилгада хэр зэргэ бэлдэгдээд байһые шалгаад, бүхы дээрэнь һайн сэгнэлтэ үгөө һэн.

— Манай отделениин механизаторнууд сабшалан, таряалан һайжаруулха хүдэлмэри үнинэй хэжэ байнхай. — гээд, Шэбэртын 1-дэхи отделениие эрхилэгшэ Цырен Цыденжапович Санжиев хэлэбэ.

Үнэхөөрөөшье энэ отделениин механизаторнуудай хүсөөр сабшалан, тарлалан һайжаруулха талаар ехэ хүдэмэри хэгдэнэ. Отделениин мэдэлэй бүхы полинуудта, сабшаланда наг шэбхэ, минеральна үтэгжүүлгэ гаргагдана. Эндэ уһалалга үтэгжүүлгэ хоёр хойно хойноһоо хэгдэжэ эхилээ. Энэ хадаа минеральна үтэгжүүлгэ хүрьһэндэ һайса оруулха шэнэ аргануудай нэгэн болоно. Отделениин луговодууд Мүнхэ Дашиев, Цыдып Шоймполов болон бусад сабшалангаа уһална, һубаг ханаабуудаа сэбэрлэнэ.

Механизаторнууд И. С. Норбоев, Н. Я. Петров, В. Л. Самажапов, Б. Намдыков гэгшэд наг шэбхэ, минеральна үтэгжүүлгэ зөөлгэдэ эдэбхитэйгээр хабаадалсанад. Эдэнэр тус тустаа үдэрэй 40 тонно тухай шэбхэ сабшаланда, полидо гаргана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: түрүү механизатор Г. С. Норбоев полидо гарахаа бэлдэжэ байна.

Д. ДЫЛГЫРОВ.

Б. ГАДЬЯНОВАЙ фото.

ҺУНГАЛТАҺАА ҺУНГАЛТА ХҮРЭТЭР

ХҮГЖЭЛТЫН АЛХАМ ТҮРГЭДЭНЭ

БАМ. Энэ үгые дуулаагүй хүн мүнөө Совет гүрэн дотор байхагүй.

Байгал-Амарай түмэр зам мүнөө үе сагай агуухэ барилга. Тэрэнэй утань 3700 километр байха, тэндэ 3200 элдэб янзын барилганууд, тэрэ тоодо 142 томо хүүргэнүүд, 5 туннель баригдаха. Ганса манай республикын хойто аймагуудай газар дээгүүр 600-аад километр түмэр зам татагдаха, тиихэдэ Хойто-Байгалай аймагта хоёр ехэ туннель малтагдаха юм.

БАМ-ай барилга дээгүүр ябаха, энэ туйлай ехэ барилгатай дашарамдуулан, республикымнай эгээн холо Хойто-Байгалай аймагта ямар хубилалтанууд боложо байһые үзэхэ зорилготойгоор тиишэ ошобобди.

АЙМАГАЙ ТҮБ—НИЖНЕАНГАРСК

Энэ тосхон зуу гаран жэлэй урда тээ бии болоһон түүхэтэй. Анха түрүүн тэндэ хаанай хуулияр сүлэгдэһэн хүнүүд һуурижаһан гэхэ. Тэдэнһээ тараһан уг угсаатан загаһа, ан барижа, үнэ сэнгүйгөөр хонжоо наймаашадта худалдажа, баяд, ноедто дарлуулжа, мүлжүүлжэ һуудаг байгаа. Эрхэ сүлөөгэй, зол жаргалай түлөө тэдэнэр Эхэ оронойнгоо бүхы ажалшадтай адли тэмсэжэ, Агуухэ Октябриин революциин һүүлээр түрэл нютагтаа Совет засаг тогтоогоо.

Засаг хуулияа гартаа абаһан ажалшадые капиталай хорото этэгээдүүд амар байлгаагүй. 1921 ондо манай Улаан Армида һамна бута сохигдоһон Петляев генералай бүлэг дээрмэшэд зугадан, Нижнеангарск хүрэжэ ерээ юм. Тэдэниие хаанта засагай полковник Дуганов толгойлжо ябаа. Тосхондо ороһоор тэдэнэр харата муухай хюдалга хэжэ эхилээ. Хэдыхэн хоногой туршада тэдэнэй шуһата гараар Совет засагай 17 эдэбхитэд зэрлиг муухайгаар алуулһан юм.

Бандидуудай хюдаһан эдэбхитэдэй дунда олон коммунистнар байгаа. Тэдэнэй мүнхэ нэрын дурасхаалда бодхоогдоһон хүшөө мүнөө тосхоной тэг дунда харагдана.

Тосхоной эдэбхитэдэй, коммунистнарай ами наһаяа гамнангүй үгэһэн һайн һайхан хэрэг миин хосороогүй. Энэ холын нютагта мүнөө зол жаргалай дуун зэдэлэн байдаг. Хэрбээ Совет засагай урда тээ Нижнеангарск хэдэн арбаад гэртэй тосхон байһан бол, мүнөө танихаар бэшээр хубиланхай. Эндэ загаһанай завод, геологуудай поселок, хоёр клуб, найман жэлэй, дунда һургуулинууд, больница, хүүгэдэй саад, яслинууд, магазинууд болон соёл гэгээрэлэй үйлэдбэриин бусад эмхи зургаанууд бии.

Һмагтал һүүлэй хоёр жэлэй туршада, илангаяа Байгал-Амарай түмэр замай барилгын эхилхэтэй хамта эндэ ехэ хубилалтанууд боложо байна. Богонихон болзорто тосхондо культурын шэнэ байшан, арба гаран томо гэрнүүд, котельнэ, «Сельхозтехникын» нэгэдэлэй, харгын дистанциин баазанууд, томо нефтьбаза, БАМ-ай хүдэлмэрилэгшэдэй байха хэдэн хамтын байра, хүүгэдэй саад, ясли гэхэ мэтэ баригданхай. Мүнөө барилгын хүдэлмэри үргэн далайсатайгаар ябажа байна.

— Урдань хүнүүдтэ балай дуулдаагүй байһан манай тосхон мүнөө бүхы Эхэ орон соомнай мэдээжэ болонхой. Тосхон тухаймнай радиогоор хэлэнэ, газетэ, журналнууд бэшэнэ. Гансахан жэлэй туршада тосхоноймнай хүн зон мянга гараһаар олошороод байна. — гэжэ Нижнеангарск тосхоной поселково Соведэй гүйсэдкомой секретарь Ю. К. Соболев хөөрэнэ.

Үнэхөөрөөшье, холын аймагай түб тосхоной үнгэ шарай үдэр бүри хубилжа, хүн зон олошоржо байна.

ШЭНЭ ОКРУГУУД

Энэнһээ урда болоһон һунгалтаһаа мүнөө болохоёо байгаа һунгалтын хоорондо аймаг дотор олон округуудай нэмэгдэжэ байгуулагдаһан ушар энэ нютагай ехэ хубилалтые үшөө дахин гэршэлнэ. Хэрбээ урдань аймаг дотор Буряадай АССР-эй Верховно Соведые һунгаха гансахан округ байгаа һаа, мүнөө хоёр округ болонхой. 1963 ондо болоһон һунгалтада аймаг дотор аймагай Соведые һунгаха 41 округ байгаа юм. Мүнөө аймагай Соведые һунгаха округой тоо 55 болгогдонхой гэхэ гү, али аяар 14 округоор олон болонхой.

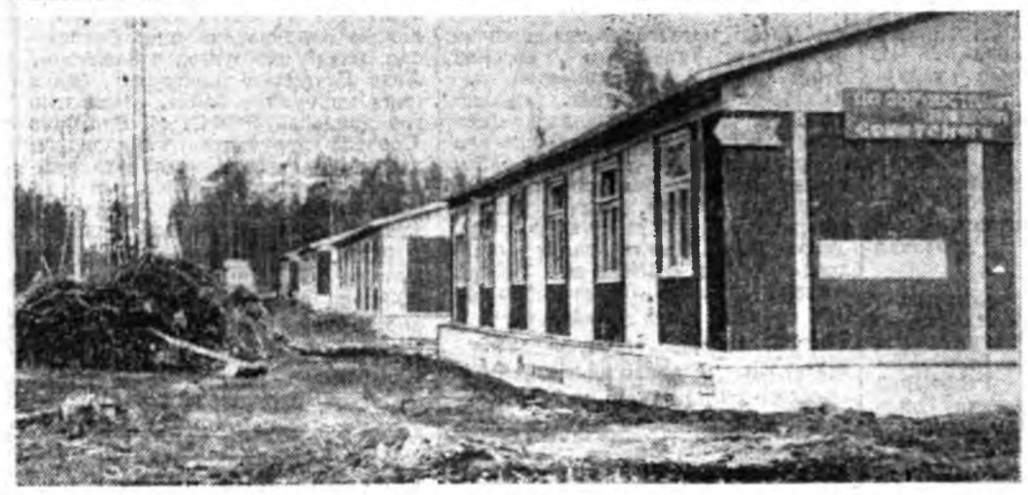
Шэнэ округууд илангаяа Нижнеангарск, Кумора, Уоян гэхэ мэтэ тосхонуудта олон болонхой. Ушарынь гэхэдэ, тэрэ үедэ дурсагдаһан тосхонуудай дэргэдэхи сельсоведүүдэй ой тайга байһан газарта мүнөө Курла, Новогодний, Таежный, Дабаан, Чильчигир, Северо-Муйск гэхэ мэтэ шэнэ тосхонууд бии болонхой. Курла тосхон байгуулагдажа эхилһээр жэлһээ үлүүхэн боложо байна. Эндэ туннельнэ 11-дэхи отрядай 4-дэхи участогай хүдэлмэрилэгшэд һууриржанхай. Богонихон болзорто эндэ олон хүнэй байха элдэб янзын байранууд, столово, бани, саг зуурын клуб, хэлхеэ холбооной отделени гэхэ мэтэ баригданхай.

Байгал далайн эрье дабаад, тосхондо ороходо, «Дабаан, шамайе гаталхал байхабди», «БАМ саг болзоронь барижа, партиингаа даабари дүүргэхэл байхабди» гэһэн уряа, лозунгнууд таниие угтажа байха. Туннель баригшад түсэб, уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэнэ.

Курла тосхонһоо тиимэшье холо бэшэ Новогодний гэжэ тосхон баригдажа байна. Тус тосхон юундэ нимэ нэрэтэй болооб гэхэдэ, барилгашад шэнэ жэлые түрүүшынгээ бариһан гэр соо угтаа юм. Тиихэдээ тэдэнэр тосхондоо Новогодний гэжэ нэрэ үгөө. Гурбахан һарын туршада эндэ нилээд ехэ барилга хэгдээ. Мүнөө тосхондо Ильичэй проспект, Туннельщигүүдэй, Первопроходцев гэжэ нэрэтэй гудамжанууд бии болонхой.

Новогодний тосхондо туннель болон Нижнеангарск-1 гэжэ шэнэ город бариха хүдэлмэришэдэй байха байрын гэрнүүд, ажалшадай ажаһуудалай, соёл культурын, худалдаа наймаанай эрилтэнүүдые хангаха эмхи зургаанууд баригдажа байна. Нижнеангарск-1 гэжэ шэнэ түхэлэй гоё һайхан город болохо юм. Тэрэ город 7100 хүн зонтой байха.

Энэ жэлэй февраль һараһаа Таежный гэжэ үшөө нэгэ шэнэ тосхон баригдажа эхилбэ. Тэндэ «Минтрансстрой» трестын «Нижнеангарсктрансстройн» 575-дахи барилга-хабсаралгын поезд һууриржанхай. Поездын олонхи хүдэлмэрилэгшэд Эхэ оронойнгоо хоёр-гурбан ехэ барилгануудта хүдэлһэн, дүй дүршэл ехэтэй болонхой. Тэдэнэр Нижнеангарск-1 түмэр замай станци бариха. Ганса энэ жэл тэдэнэр 5 миллион шахуу түхэригэй хүдэлмэри хэхэ түсэбтэй.

БАЙГААЛИИН БАЯЛИГ— АЖАЛШАДАЙ АША ТУҺАДА

Хойто-Байгалай уужам ехэ дайда ой модоор, ашагта малтамалаар аргагүй баян юм. Һүүлэй хэдэн жэлэй туршада Хойто-Байгалай геологууд хэдэ хэдэн үнэтэ ашагта малтамалнуудай хэбтэшэ олоо.

Жэшээлхэдэ, 1968 ондо Холодная гэжэ нэрэтэй газарта свинец (туулган) ба цинк (сайр) олдоо. Тиихэдэ Чай болон Довырендэ сульфатно-никелиин малтамалнууд бии гэжэ элирүүлэгдэө. Мүнөө түмэр, полиметалл, барилгын материалнууд бэдэрэгдэжэ, гидрогеологическа шэнжэлгэ хэгдэжэ байна.

Байгал-Амарай түмэр замай баригдахатай сасуу эндэхи үргэн уужам дайда нойрһоо һэрижэ, дараад хэбтэһэн хизааргүй баялигаа арад зонойнгоо аша туһада үгэжэ эхилхэ.

Ойрын жэлнүүдтэ тус аймагта хэдэ хэдэн леспромхозууд нээгдэхэ. Тэрэшэлэн хүдөө ажахы хүгжөөхэ талаар баһал ехэхэн хэмжээнүүд абтаха. Мүнөө эндэ «Северный» гэжэ томо совхоз бии болонхой. Тус ажахы БАМ-ай барилгашадые мяха, һү, овощ гэхэ мэтээр хангаха зорилготой.

Холын Хойто-Байгалай аймагай ажалшад, БАМ баригшад партиингаа XXV съездын, Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайнай Илалтын 30 жэлэй ойн баярай һайндэрэй хүндэлэлдэ бүгэдэ арадай социалис мүрысөөндэ хабаадалсажа, ажал хүдэлмэриндөө һайн амжалта туйлана, РСФСР-эй болон Буряадай АССР-эй Верховно Соведүүдые, нютагай Соведүүдые һунгаха һунгалтын үдэрые ажалай амжалтаар угтаха юм.

Ц. СУБАНОВ,
манай тусхай корр.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: БАМ-ай барилгашадай Таёжный гэжэ шэнэ тосхон; Новогодний — БАМ-ай барилгашадай энэ тосхон үдэр бүри үндын бодожо, болбосон түхэлтэй болоно. Байгалай эрьедэ барилга хэгдэжэ байна.
АВТОРАЙ фото.

СССР-эй МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДТ...

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй заседани апрелиин 23-да боложо, СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ 1975 оной нэгэдэхи кварталай гүрэнэй түсэбэй дүүргэлтын дүнгүүд зүбшэн хэлсэгдээ.

Партида, совет арадта хандаһан КПСС-эй ЦК-гай Хандалгада харюу болгон дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй ашаар, КПСС-эй ЦК-гай декабриин (1974 оной) Пленумэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлһэнэй үндэһөөр, 1975 оной нэгэдэхи кварталай түсэб промышленна үйлэдбэрилгын ниитэ хэмжээнэй, промышленностиин ба түмэр замай транспортын ажалай бүтээсын талаар, мал ажалай гол продуктнуудые гүрэндэ худалдан абалгын, транспортаар ашаа зөөлгын талаар үлүүлэн дүүргэгдээ.

Промышленна үйлэдбэрилгэ нэгэдэхи кварталай турша соо 6,7 процентээр ургаха түсэбтэй аад, 7,5 процент болоо. Түсэбһөө гадуур 2 миллиард түхэригэй сэнтэй промышленна продукци үйлэдбэрилэгдэһэн, худалдагдаһан байна. Промышленностиин ажалай бүтээсэ 5,7 процентээр нэмэхэ түсэбтэй аад, 6 процентээр нэмээ. Хүдэлмэришэд болон алба хаагшадай дундуур салин хүлһэн 3,4 процентээр дээшээ болоһон байна. Капитальна хүдэлмэридэ сэхэ һомологдоһон мүнгөөр 6,5 миллион дүрбэлжэн метр ниитэ талмайтай гэр байранууд баригдаа.

1975 оной нэгэдэхи кварталай түсэб дүүргэхэ хэрэгтэ дутуу дундануудшье тохёолдоһон байна гэжэ СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй заседани дээрэ тэмдэглэгдэбэ.

Зарим һалбаринуудтахи үйлэдбэрилгын хүсэнүүд дүүрэн хэрэглэгдэнэгүй, тэрэнһээ уламжалан, үйлэдбэрилэгдэдэг продукциин ургалтые хойшо татана. Предприятинуудые ашаглалгада оруулха ба хүдэлгэхэ талаар хэдэн даалгабаринууд дүүргэгдээгүй. Эрдэм болон техникын туйлалтануудые үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэн дэлгэрүүлхэ даалгабаринуудые, тогтоогдомол номенклатуратай продукци үйлэдбэрилхэ даалгабаринуудые дүүргэлгын талаар гээгдэлгэ зарим министерствэнүүд тохёолдуулжа үргэлжэлһөөр, бүтээгдэн гаргагдадаг продукциин шанар улам һайжаруулха асуудалнуудта зохихо анхарал хандуулнагүй.

СССР-эй министерствэнүүд, албан зургаанууд ба союзна республикануудай Министрнүүдэй Соведүүд КПСС-эй ЦК-гай апрелиин (1975 оной) Пленумэй шиидхэбэринүүдые хүтэлбэри болгон, 1975 оной нэгэдэхи кварталай түсэбэй дүүргэлтын дүнгүүдые шэнжэлжэ үзэхэ, түсэбтэ табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ даабаринуудые, коллективүүдэй абаһан социалис уялгануудые дүүргэхэ, үлүүлэн дүүргэхэ хэрэгтэ предприятинуудай, барилгануудай, колхозууд болон совхозуудай анхарал хандуулха ёһотой гэһэн эрилтэ СССР-эй Министрнүүдэй Совет табиба. Тиигэбэл манай ороной экономико хүгжөөхэ, арад зоной байдал улам һайжаруулхын тула шэнэ ехэ алхам хэхэ арга олгохо байха.

Арад зоной байдал улам һайжаруулха асуудалда СССР-эй министерствэнүүдэй ба албан зургаанудай, союзна республикануудай Министрнүүдэй Соведүүдэй анхарал заседани дээрэ хандуулагдаа. Капиталь... рилга горитойгоо... руулха, ашаглалга... лагдаһан шэнэ пр... нуудай хүсые ... ёһоор хэрэглэхэ шу... һанда СССР-эй ми... вэнүүд ба албан зу... дай союзна республи... дай Министрнүүдэй ... дүүдэй анхарал хан... даба. Энэ талаар то... һон дутуу дүнданууд... суулхаар эмхидхэлэй... ческэ хэмжэ ябуул... хараалан тодорхойл... дээндэ даалгагдаа.

Тракторнуудые, ... нуудые, хүдөө ажа... шинануудые, запасно... нуудые, минеральн... жүүлгэ, түлишэ ба м... ально-техническэ бү... рэгсэлнүүдые үйлэдбэ... хүдөө ажахыда үгэх... габаринуудай дүүр... онсо хиналтадаа аб... энэ жэлэй хуряалгы... мэри амжалт... ябуулха, хүдөө ажа... дукци худалдан аба... гахыень СССР-эй ми... ствэнүүд, албан зур... дые, союзна республ... дай Министрнүүдэй ... дүүдые СССР-эй Ми... нүүдэй Совет уялга...

Хүн зоной ехээр ... дэг арадай хэрэглэлэй ... варнуудые үйлэдбэр... түсэбүүдые дүүргэхэ ... үлүүлэн дүүргэхэ ... хангаха, тэдэнэй шан... жаруулха ба ассор... үргэдхэхэ нэмэлтэ ... абахыень СССР-эй ... стерствэнүүд болон ... зургаануудта, союзна ... публикануудай Минис... дэй Соведүүдтэ дураа...

КПСС-эй ЦК-гай П... бюрогой гэшүүн, СС... Министрнүүдэй Со... Түрүүлэгшэ нүхэр А... Косыгин заседани дээр... хэлэбэ.

ТҮГЭСХЭЛЭЙ ХЭШЭЭЛНҮҮД

Политическэ һуралсал

Политическэ, экономическа һуралсалай үшөө нэгэ жэл түгэсхэхы шатада оробо. Хүдөө нютагуудта һуралсалай бүхы гурбан шатын һургуулинуудта түгэсхэлэй хэшээлнүүд үнгэргэгдэжэ байна.

Дүн гаргаһан түгэсхэлэй хэшээлнүүд хадаа политическэ, экономическа һуралсалай бүхэли жэлэй хүдэлмэриие толи мэтээр харуулна бшуу. Тиимэһээ партийна организацинууд, пропагандистнар энээндэ һайса бэлэдхэл хэһэн байна. Түгэсхэлэй хэшээлнүүд ямараар үнгэргэгдөөб гэжэ манай корреспондент партиин хэдэ хэдэн райкомой пропаганда, агитациин таһагуудай хүдэлмэрилэгшэдтэй хөөрэлдэһэн байна.

Ц-Д. Д. ДОРЖИЕВ,
КПСС-эй Зэдын райкомой пропаганда, агитациин таһагые даагшын орлогшо:

— Энэ жэлдэ коммунистнууд, комсомолшууд, партийнабэшэ эдэбхитэд политическэ, экономическа эрдэмээ дээшэлүүлээ. Эхин, дунда, дээдэ шатын һургуулинууд болон теоретическэ семинарнуудта түгэсхэлэй хэшээлнүүд эдэ үдэрнүүдтэ үнгэргэгдөө.

Партиин райкомой политическэ гэгээрэлэй кабинет түгэсхэлэй хэшээл үнгэргэхэ методическа заабари, эндэ хөөрэлдэжэ болохоор асуудалнуудые пропагандистнарта үгэһэн байна.

Политическэ, экономическа һуралсалай эхин, дунда шатануудай һургуулинуудта хөөрэлдөөнүүдые (собеседовани) хэжэ, түгэсхэлэй хэшээлнүүд үнгэргэгдөө. Борьёогой совхозой 2-дохи отделенидэхи экономикын эрдэм шудалдаг һургуулида түгэсхэлэй хэшээл яһала һонирхолтойгоор үнгэрөө. Совхозой главна зоотехник В. П. Шантаханов эндэ пропагандистаар хүдэлдэг юм. Тус отделениин хүтэлбэрилэгшэ тушаалтад, мэргэжэлтэд, механизаторнууд, малшад эндэ һурадаг. Хүдөө ажахын үйлэдбэриин экономико ба ударидалгын үндэһэ һуури эндэ шудалжа гараа. Программын гол асуудалнуудаар хэшээл үнгэргэгдэһэн байна. Тракторист А. А. Метёлкин, тракторна бригадын бригадир В. А. Тугаринов, киномеханик К. Н. Гаськов болон бусад һурагшад һайнаар, бодомжотойгоор удхалжа хөөрөө. Мүн Зэдын леспромхозой партийна организацида хэшээл һайнаар үнгэрөө. Лесхозой директор В. В. Колпаков пропагандистаар хүдэлдэг юм.

«Заречный» совхозой Боцы гэжэ һууринда, Торейн совхозой 1-дэхи отделенидэ түгэсхэлэй хэшээлнүүд эмхитэйгээр үнгэрөө.

Аймагай партийна эдэбхитэд түгэсхэлэй хэшээлнүүдтэ байлсаа. Аймагай партийна, ажахын эдэбхитэдэй һургуулида апрелиин 18-да шалгалта боложо, һуралсалайнгаа жэл дүүргэбэ. Тиихэдэ дунда ба найман жэлэй һургуулинуудай дэргэдэхи теоретическэ семинарнуудта түгэсхэлэй хэшээлнүүд апрелиин 23-да болохо юм.

Б. Х. ЖАМБАЛОВ.
КПСС-эй Хэжэнгын райкомой пропаганда, агитациин таһагые даагша:

Политическэ, экономическа олонхи һургуулинуудта түгэсхэлэй хэшээлнүүд үнгэрөө. Энэ жэлдэ аймаг дотор эхин шатын 67, дунда шатын 29 һургуули байгуулагдаад хүдэлөө. 10 теоретическэ семинар, тэрэ тоодо политическэ экономи шудалдаг 1 семинар, коммунис хүмүүжүүлгын асуудалаар 9 семинар хүдэлөө. Мүн партийна, ажахын эдэбхитэдэй аймагай һургуули ажаллаа юм.

Байгша оной апрелиин 14-дэ үнгэргэгдэһэн түгэсхэлэй хэшээлнүүдтэ аймагай партийна эдэбхитэд байлсаа. Хэжэнгын найман жэлэй һургуулиин багша, пропагандист Д. В. Ванчиковагай ударидадаг һургуулида хэшээл эмхитэйгээр үнгэрөө.

Мүн Загаһатын совхоздо хүдөө ажахын экономикын, ударидалгын үндэһэ һуури шудалдаг һургуулида түгэсхэлэй хэшээл һонирхолтойгоор үнгэрөө гэжэ тэмдэглэлтэй. Пропагандист, совхозой главна бухгалтер Б. Р. Адвокатов гараһан темээрээ асуудалнуудые табиһан байна. Совхозой отделениин зоотехник Б. Гаврилов, отделениие эрхилэгшэ А. В. Тапхаев, хонишодой бригадын бригадир С. Г. Доржиев, совхозой ВЛКСМ-эй комитедэй секретарь Ц. Х. Бархалеев гэгшэд табигдаһан асуудалнуудта тоб гэмэ харюу үгөө. Үзэһэн материалаа ажахынгаа байдалтай сасуулжа үзэһэн, совхознай юундэ, ямар шалтагаанһаа гарзатайгаар ажалланаб гэхэ мэтын асуудалнуудые эдэнэр бодомжолһон, иимэ дутагдалнуудые усадхаха арга замууд тухайда хөөрэлдэһэн байна. Тариянай ургаса юундэ мууб гэхэдэ, минеральна үтэгжүүлгэ багаар хэрэглэгдэнэ гэхэ мэтээр ехэ туһатай хөөрэлдөөн болоо.

Мүн Хүртэйн, Худанай леспромхозуудта түгэсхэлэй хэшээлнүүд һайнаар үнгэрөө. Худанай леспромхозой дэргэдэхи Сулхарын дунда һургуулида теоретическэ семинарай хэшээл (пропагандистнь багша Н. Н. Крапивина) ялас гэмээр үнгэрөө.

Һуралсалай энэ жэлдэ һурадаг хүнүүд политическэ, экономическа эрдэмээ дээшэлүүлээ гэжэ тэмдэглэлтэй.

ХАРЮУСАЛГ... ДЭЭШЭЛН...

«Зырянский» совхо... гадэхи отделениин па... организациин бү... КПСС-эй 29 гэшүүд ... Энэ организацида ... нистнуудай эдэбхи, ... дээшэлүүлхэ, даажа ... хэрэгтээ харюусалга... хандадаг байхаар ... жүүлхэ талаар горито... дэлмэри ябуулагдадаг...

Бэе бэедээ эрилтэ ... гээр хандажа, нүхэр... хэһэн ажалые улам ан... тайгаар, эрилтэ ехэ... сэгнэхэ ябадал занш... лонхой. Тиихэдээ юум... гээд һанаа амар ябд... харин үшөө ехэ ам... туйлахые эрмэлзэдэг.

Гэбэшье энэ талаар ... ехэ хүдэлмэри ябуулх... той байһанаа тус орг... циин партбюрогой ... һайн ойлгоно. Тиимэ... ехэтэй онол аргануу... жо, хүдэлмэридөө хэр... гэжэ яһалашье ор... гээшэ.

Партийна тоосоо ... нуудай боложо дүү... зургаан һара үнгэрбэ... үе соо тус отделени... тийна эхин орган... ехэхэн юумэн хэгдээ.

Гадна тус органи... коммунистнуудые ху... лан табиха хэрэгтэ ех... харал хандуулагдадаг... Тиигэжэ энэ талаар ... туһатай, һайн юумэ... дээ. Жэшээлхэдэ, комм... нууд — Тарасов Л. А. ... һаалиин фермые да... Семечкин К. Д. гахай... мые даагшаар, Седунов ... ахалагша луговодоо... ров А. П. МТМ-эй ... шаар, Тарасов Л. Д ... шэрэдэг машиныи ж... ноор, Олейников В. М. ... лагша мелиоратораар ... даһан байха юм. Ни... ажахын шухала шуд... баринуудта коммунист... хүдэлжэ, хододоо түрү... гэдэ ябаха гэһэн ... нэрэтэй түрэтэйгөөр ... нэ гээшэ.

Гээгдэлдэ ороһон ... хын һалбарида ком... заал һаа эльгээгдэдэ... Жэшээлхэдэ, КПСС-эй ... шүүн Т. Н. Гаврилов... галшанаар эльгээгдээ...

Мүнөө тэрэ нилээд ам... татайгаар хүдэлжэ ... Даажа абаһан жар... лайнгаа толгой бүхэ... нүүрые сүүдхэ со... да зэргээр 600—700 ... маар нэмээжэ шад... рэйнгөө жэшээгээр ... шье тугалшад һайнаар ... лахые оролдодог бол... даа.

Иигэжэ даажа бай... рэгтээ харюусалга ... гээр хандажа, коммун... нэрэ хүндые хүн ... дээрэ үргэжэ ябах... хозой хүдэлмэри ур... байна бшуу.

П. ХАЛТАН...
Прибайкалиин айм...

СЕМИНАР БОЛОБО

КПСС-эй Мухар-Шэбэрэй райкомдо семинар болобо. Тэрэнэй хүдэлмэридэ аймагай партийна эхин организацинуудай секретарьнар, пропагандистнар, сельскэ сомоной болон поселково Соведүүдэй түрүүлэгшэнэр, секретарьнар болон агитпунктнуудые даагшанар хабаадалсаһан байна.

Партиин райкомой нэгэдэхи секретарь Г. М. Конев суглаарагшадай урда үгэ хэлээ. Тиихэдээ түгэсхэхы жэлэй нэгэдэхи кварталай түсэбэй аймагай ажахынуудта хэр дүүргэгдэһэн тухай онсо тогтобо. Мүн саашанхи зорилгонуудтаа горитой анхарал хандуулаа гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

Политическэ, экономическа, комсомолой һуралсалай жэлые эмхитэйгээр, аша үрэ ехэтэйгээр үнгэргэхэ талаар ямар хэмжээ ябуулгануудые аймагай партийна эхин организацинуудай бэелүүлжэ байһан тухай КПСС-эй райкомой политическэ гэгээрэлэй кабинедые даагша Б. Н. Дамбаева, һунгалтада бэлдэлгын үедэ ажалшадай дунда ябуулагдаха ойлгуулламжын ниитэ политическэ хүдэлмэри тушаа партиин райкомой пропаганда болон агитациин таһагые даагша В. К. Перевалов гэгшэд элидхэбэ.

Секционно хэшээлнүүд үнгэргэгдөө. Сельскэ, сомоной болон поселково Соведүүдэй түрүүлэгшэнэр болон секретарьнар аймсоведэй гүйсэдкомдо суглараа. Аймсоведэй гүйсэдкомой секретарь А. С. Щепина һунгалтада бэлэдхэлэй үедэ нютагай Соведүүдтэ ябуулагдаха эмхидхэлэй ниитэ политическэ хүдэлмэри тухай тогтон хөөрэбэ. Удаань суглаарагшад дүй дүршэлөөрөө андалдаа.

Б. ЖАМБАЛОВ,
манай корр.

РСФСР-эй болон Буряадай АССР-эй Верховно Соведүүдые, нютагай Соведүүдые һунгаха һунгалтада бэлэдхэлэй хүдэлмэриин далайса Хяагтын аймагта үдэр бүри үргэдэжэ байна. Һунгуулиин бүхы участогуудта агитпунктнууд нээгдээ. Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, нютагай Соведүүдэй депутадууд һунгагшадтаяа уулзана.

Һаяхан городой культурын байшан соо 500 гаран һунгагшад сугларжа, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутат, республикын Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшын орлогшо В. Н. Чернышэтэй уулзабад.

А. СУРМАЧАЙ фото.

БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

НҮХЭР Е. И. БЕЗБОРОДОВАЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Түрэһөөр 50 наһа гүйсэһэнтэйнь дашарамдуулан, ажахын болон совет органуудта, хэлхеэ холбоондо удаан саг соо, эдэбхитэйгээр ажаллаһанайнь түлөө Прибайкалиин аймагай ажалшадай депутадуудай Татауровска сельскэ Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ Елена Ивановна **Безбородовае** Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.
Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1975 оной апрелиин 21.

БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

НҮХЭР Д. Ш. ФРОЛОВЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Түрэһөөр 50 наһа гүйсэһэнтэйнь дашарамдуулан, багшын эрдэмэй ажал ябуулгые аша үрэ ехэтэйгээр, ниитын ажалые эдэбхитэйгээр ябуулһанайнь түлөө Зүүн-Сибириин технологическа институдай ректор, профессор Дамдин Шагдурович **Фроловые** Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.
Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.

Улаан-Үдэ хото, Соведүүдэй байшан.
1975 оной апрелиин 21.

ОРОНОЙ ТАРЯАЛАН ДЭЭРЭ

СССР-эй Центральна статистическэ управлениин мэдээнүүдэй ёһоор, апрелиин 21-дэ 49 миллион гектарта хабарай тарилга хэгдэһэн байна. Энэнь түсэбөөр хараалагдаһан талмайн гурбанай нэгэ хуби болоно.

Эртын хабарай оршоходо, тарилгын хүдэлмэри үргэн далайсатайгаар хэгдэһэн байна. Ороохото ба ороохото-бобово ургамалнууд (кукуруза оруулалсангүй) 31 миллион 489 мянган гектарта гэхэ гү, али нёдондо жэлэй энэ үеынхидэ орхоодоо, хоёр шахуу дахин ехэ талмай дээрэ таригдаа. Гансал үнгэрһэн неделиин турша соо 12 миллион гектарта ороохон таригдаһан байна. Хабарай тарилгын хүдэлмэриин эршэ нёдондо жэлэйхиһээ гурба дахин ехэ юм.

Украиныи, Дунда Азиин, Казахстанай колхоз, совхозууд барайгар тарижа захалба. Түрүүшын арбаад мянган гектарта иимэ ургамал һуулгагдаа.

Хаа хаанагүй кукурузын тарилга эхилбэ. 2,6 миллион гектарта энэ ургамалай үрэһэн хаягдаһан байна. Россин Федерациин урда районуудаар, мүн Узбекистанай ажахынуудаар энэ хүдэлмэри дүүргэжэ байнхай. Тэндэ 192,6 мянган гектарта гэхэ гү, али түсэбөөр хараалагдаһан талмайн табанай дүрбэн хубиһаа үлүүдэнь кукуруза таригдаа. Украинын колхоз, совхозууд 1,2 миллион гектарта кукуруза тариба. Энэнь түсэбэй 25 процент болоно.

Саахарай свекло тарилга улам эршэдэжэ байна. 2,5 миллион гектарта энэ ургамалай үрэһэн һуулгагдаа. РСФСР-эй ажахынуудта 823,4 мянган гектарта гэхэ гү, али түсэбөөр хараалагдаһан талмайн хахад хубидань саахарай свекло таригдаба. Киргизэй таряашад энэ хүдэлмэреэ дүүргэжэ байна.

Хлопчатник тарилга дүүрэхэ дүтэлөө. Тэрэ 2,7 миллион гектарта һуу... Улһа тариха ... һаял эхилбэ.

Түсэбөөр хараал... талмайн гурбанай ... бида — 2,7 миллион ... дээрэ наран сэсэг тар... Хартаабха, эртын ... бахчева болон бусад ... малнуудые тарижа ... жэлһээр.

(ТАСС)

Соведүүдэй хүдэлмэри

...АРААЛҺАНАА ...ЭЕЛҮҮЛХЭ

...й сомоной Совет хү... ...ые хүгжөөхэ, мал ... продуктнуудые эл... ...абаха, газар таряа... ...ургаса дээшэлүүлхэ ...лнуудаар тодорхой ... ябуулгануудые бэе... ... Инсэнгын совхоздо ... тарилгада бэлэдхэ... ...са, малай үүлтэр ...уулха, тэдэнэй тоо ... олошоруулха хэм... ...д тухай болон бусад ...нуудые үнгэрhэн ... бблоhон сессинүүд ... хаража үзөөбди. ...д hара шахуу урид ... бэлдэжэ эхилдэг ...йбди. Тиихэдээ нэн ... хэнэй элидхэл хэхэ ...ие баталдаг, саг ...н комиссида зүб... асуудал бэлдэхэ ... үгэдэгбди. Жэ... дээрэ нэрлэгдэhэн ...ые бэлдэлгэдэ совхо... ...мад агроном болон ..., тэрэшэлэн трак... бригадануудай брига... ...д, отделениин мэргэ... эдэбхитэйгээр хабаа... байха юм. Хүдөө ажа... ...лаар саг үргэлжын ...ин гэшүүд урдаа ... зорилгонуудаа hай... дүүргэжэ шадана.

...оной Соведэй сесси ...гүйсэдхэхэ комитедэй ... дээрэ хүдөө ... шухала асуудал... хаража, абта... ...идхэбэринүүдые бо... дээрэнь бэелүүлээ... ...аар совхозой үйлэд... ...оритой туhа үзүү... гэжэ хэлэлтэй. Саада ...тэй сасуулхада, сов... ...у, мяха, нооhо гүрэн... ...алдалгаяа нилээдгүй ...үүлжэ, 1974 онойн түсэбүүдые үлүүлэн ...эhээ гадна, үхэр 440, хонин hүрэгөө ...олгойгоор олошоруул... ...йна.

...эдбэриин түсэб, уялга... дүүргэхын түлөө ... коммунистнууд ...сомоной Соведэй де... ...д түрүү зэргэдэ яба... депутадуудай 19... совхозой ажалшад ...анай депутадууд-hаа Д-Ж. Дашиева, С. ...а гэгшэд совхоз соо ...рүүлэн үнеэн бүриhөө ... мянган килограмм hү ... туршада hаажа абаа. ...элэн депутадууд Г. ...нова, Д. Лубсанова ...hааха, туганнуудые ...р түлжүүлхэ социа... ...лгануудаа нэрэтэй ту... ...өөр дүүргэнэ. Хони... Ц-Д. Тарбаев, Е. Ном... ...уун эхэ хонин бүри ...3—83 хурьга түлжүүл... ...вхозойнгоо дунда зэр... ...нгүүдhээ нилээдгүй амжалта туйлаа. Ха... ...луу хонидой отарые О. Д. Сультимов ... hайhаар ондо оруул... ...нин бүриhөө 3,5 ки... нооhо хайшалаа, ... чемпион болоо юм. ...hарануудта үхэр бү... ...шэгнүүрые сүүдхын ...граммаар нэмээхын ...мүрысөөндэ депута... ...Г. Дашиев Д. Ж. ...в гэгшэд hайн дүн... ...туйлана.

...сомоной Соведэй ...дууд үйлэдбэриин ...зэргэдэ ябалсахаhаа ...сесси болон суглаа... ...дээрэ шухала асуу... ...ые табидаг, өөhэ... ...дүй дүршэлые бусад ...тай хубаалдадаг ...тай.

...н адууhа малда хүсэд хүрэхэ үбhэ тэжээл бэлэдхэхэ хэрэгтэ сомоной Совет hүүлэй үедэ гол анхаралаа табидаг болоо. Совхозой партийна организаци болон дирекцитэй хамта, мүн аймсоведэй дэмжэлгээр 1974 ондо Зазын адагта 500 гектар шэнэ газар ашаглаhан байнабди. Түсэбтэ табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ 400-гаад гектар шэнэ газар хахалагдаха.

Сомоной Соведэй гүйсэдком газар элдүүрилгын шанарые hайжаруулха, орооhото болон тэжээлэй ургамалнуудые саг болзортонь тариха тушаа ехэ анхарал хандуулна.

Үнгэрhэн хоёр жэлэй туршада газар таряалангай үрэжэл дээшэлүүлхэ талаар манда яhала юумэн хэгдээ.

Партийна организаци болон рабочкомтой хамта хүдэлмэришэдэй дунда социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ хэрэгтэ манай сомоной Совет хабаададаг. Манай олохон депутадууд ажал дээрээ эрхим амжалта туйлажа, хамта хүдэлдэг нүхэдтөө ёhотой жэшээ харуулна гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. 1973—74 онуудай дүнгөөр манай 9 хүн «Социалис мүрысөөндэ эрхимлэгшэ» гэhэн тэмдэгээр шагнагдаа. Ниитын адууhа малай үбэлжэлгын, түл абалгын, хабарай тарилгын, ургаса хуряалгын харюусалгатай үедэ депутадуудай бүлэгүүд болон постнууд эмхидхэгдэнэ. Хоёр депутат, 2—3 эдэбхитэдhээ бүридэhэн иимэ зургаан бүлэгүүд үйлэдбэриин элдэб участогууд дээрэ хиналта, шалгалта хэжэ, бии байгаа дутуу дундануудые дары усадхаха талаар зохихо хэмжээнүүдые абана. Эдэ бүгэдэhөө гадна, хуули; ёhо гурим сахиха, ниитын баялигые хамгаалха үүргэеэ сомоной Соведэй гүйсэдхэхэ комитет наринаар дүүргэжэ байдаг.

Совхоздо хүдэлмэришэдые hуурижуулха гээшэ манай хүдэлмэриин таhаршагүй хубинь болонхой. Дунда hургуули дүүргэгшэдэй дунда ойлгууламжын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулагдадаг болоо. Һүүлэй жэлнүүдтэ Инсэнгын дунда hургуули дүүргэhэн олон хүбүүд, басагад түрэл нютагтаа үлэжэ, хонишодоор, малшадаар ажаллана. Үнгэрэгшэ жэл тус hургуули дүүргэhэн 22 хүбүүд, басагадай 17-ниинь совхоздоо ажаллана.

Түсэбтэ табан жэлэй түгэсхэхы жэлэй нэгэдэхи квартал дүүрэбэ. Ажахымнай малшад урдаа табиhан зорилгонуудаа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхын тула габшагайгаар ажаллажа гараба. Энээнэй ашаар совхоз гүрэндэ hү худалдаха гурба hарынгаа түсэб 106 процент дүүргээ.

Ниитынгээ адууhа малые гээлтэ хоролтодо оруулангүй бүрин бүтэнөөр хүхэ ногоон дээрэ гаргаха, хабарай тарилгые богонихон болзорто үнгэргэхэ зорилго ажахын хүдэлмэришэн бүхэнэй урда табигданхай. Малшадые, механизаторнуудые ажаhуудалай талаар хангаха хүдэлмэриие сомоной Соведэй гүйсэдхэхэ комитет хараалаад, дүүргэлтыень наринаар шалгажа байдаг.

Д. ЦЫБЕНОВ,
Инсэнгын сомсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ.

НҮХЭДЭЙ УУЛЗАЛГА

(Хуушан фото-зураг хараад байхадам мүндэлhэн бодолнууд)

Ябаган сэрэгэй, пулемётно-миномётно, стрелково-миномётно- Забайкальска училищинуудые гуша гаран жэлэй саана дүүргээд дайнай дүлэн соогуур амиды мэндэ гараhан офицернүүд hая Улаан-Үдэдэ уулзаа hэн. Үнгэрhэн жэлнүүд тэдэнэрые нилээд хубилгаа ааб даа. Наhан ошоо, хүгшэрэгдөө.

Гэбэшье дайнай үедэ тагнуулшан ябаhан Изосим Ведерников, саб гэмэ бэетэй, сайжа эхилhэн тархитай бурядые гансата таняа. Тэдэнэр ондо ондоо столнуудай саана hуугаад, ветерануудай анкетын асуудалнуудта харюу бэшэжэ байгаа hэн. Ведерников үни hуубагүй. Хуушаржа шарлашаhан фото-зураг хармаан сооhоо гаргаад, үнөөхи буряадтаа дүтэлжэ, карточкаяа hарбайба.

— Танина гүш?

— Изосим! Ведерников! Ши гээшэ гүш?

Тэдэ хоёр шангаар тэбэрилдэшэбэ. Харин тойроод зогсоhон дайнай ветеранууд ехэл ойлгонгёор, баяртайгаар хаража байгаа hэн...

Эгээл 30 жэлэй саана. Илалта асарhан 1945 оной хабарай урин дулаахан нэгэ үдэр хоёр сибирягууд, нютагай хүбүүд, байлдаануудай забhарта уулзажа, фото-зурагаа абхуулха гэжэ шиидээ hэн. Полкынь фотограф «лейкэеэ» тодхожо, фото-зураг хоёр хүбүүдтэ гарта ороо hэн.

Тиихэдэ Изосим полкын тагнуулай, харин Цырен-Доржи Жалсанов пулемётно взводой командирнууд байhан. Энэ үедэ хоёр жэл соо дайнда ябажа, хори хүрэhэн залуухан хүбүүд, эрхимэр офицернүүд. Ёhотой эрэ хүнүүд болоно үрдиhэн байгаа.

Тиинишьегүй яалай даа! Дайсанай hомон доро добтолгодо хэды дахин бодооб? Суттаа ябаhан нүхэдэйнгөө эрэлхэгээр тулалдан унахыень хэды дахин харааб?

Географиин хэшээлнүүд дээрэ танилсаhан харин табан гүрэнэй арадуудта тэдэнэр эрхэ сүлөө олгоод ябаа. Иимэ хүндэ, хүшэр сагай тохёолдоходо үхибүүдшье hаа, түргэнөөр болбосоронги болодог ха юм...

Хүлеэгдээгүй уулзалга... Хоёр нүхэд үнгэрhэн жэлнүүдые алгад харан, дайнай жэлнүүдтэ бусана. Тэдэнэрэй ухаан соо тэрэ үе бүхөөр хадуугдан үлэнхэй...

— Һанана гүш, полк соогоо эгээл түрүүн гэртээ ошоод ерэхэ болоhоноо?

— Һанана гүш, фронт дээрэ түрүүшынхиеэ уулзаhанаа?

— Һанана даа.

— Тиихэдэ Цыжиптэмни бэшэг оруулжа үгөө hэмнайш. Һая хада энэ фото-зураг хаража, шам тухай юушье мэдэхэгүй байhандаа хоюулан ехэл голхорообди...

— Һанана гүш, училищида байхадаа блиндажнуудые харууhалhанаа? Үбэл байгаа хамнай. Хүйтэн. Харанхы. Айдаhатайшье hэн. Һүүлдэ мэдэхэдэмнай блиндажнууднай хооhон байшоо бэлэй гү?

— Һанана гүш?... Һанана гүш?..

— Һанана гүш, Илатын үдэрые яажа угтаhанаа?...

Илалта! Энэ hайхан үдэрэй ерэхын түлөө Цырен-Доржи Жалсанов Изосим Ведерников хоёр тулалдаа. Дайнай ветеранууд бэеэ гамнангүй, ами наhаяа гамнангүй тулалдаа. Тэдэнэрэй үбсүүнүүдтэ яларhан орден, медальнууд Илалтын салютай ошохонууд мэтэ. Үнэхөөрөөшье тиимэл гээшэ ха.

Эдэнэр ганса дайнай бэшэ, мүн ажалай ветеранууд. Дайшалхы шагналнуудайнь хажууда габшагай ажалыень гэршэлhэн орден, медальнууд толорно.

Эдэнэр совет арадай, бүхы дэлхэйн арадуудай эрхэ сүлөө, зол жаргал фашизмhаа аршалаа. Теэд эдэнэр улам үсөөржэ байна гэжэ фото-зураг хаража байхадаа hанаа hэм.

Хоёр нүхэдэй уулзалга тухай богонихоноор хөөрөөд лэ дүүргэхэээр hэн. Теэд... Буряад оронhоо дайнда мордоhон зуун мянга гараи сэрэгшэдэй оройдоол 25 мянганиинь амиды. 25 мянганиинь! Жэл ерэхэ бүри фронтовигууд үсөөрнэ. Хуушан шархануудынь хэды олон жэлэй үнгэрөөшье hаань, тэдэниие диилэнэ ха юм...

Дайнай ветерануудта хандуулагдадаг ехэ анхарал тухай би мэдэнэб. Теэд эндэ болоhон уулзалга дээрэ хуушан фото-зураг хаража байхадаа, зарим ушарта маанад, залуушуул, эдэнэртэ анхаралаа хандуулдаггүй, үнгэрхэдөө хүндэлдэггүй гээшэ хабди гэжэ hанаа hэм.

«30 жэл соо нэгэ республика соо ажаhууhан аал, бэе бэеэ мэдээгүй, ойлгоогүймнай харатай — гэжэ манай хөөрөөнэй геройнуудай хэлсэhэниинь бидэндэ сэхэ хабаатай.

Гансал пионернүүд, габьята үйлэ хэрэг бэдэрэгшэд (онсолходо Улаан-Үдын 42-дохи hургуулиин) республикын партийна газетэдэ толилогдоhон соносхолдо анхаралаа хандуулаа.

Дайнай ветеранууд... Таанад мүнөө энхэ тайбанаар ажалланат. Гэбэшье 30 жэлэй саанахи Илалта таанадай ухаан соо бүхөөр хадуугданхай...

Хөөрөөгөө дүүргэхэ зуураа, 30 жэл болоод уулзаhан хоёр нүхэд тухай тобшохоноор мэдээсэе.

Дайнай hүүлдэ Изосим Васильевич Ведерников Улаан-Үдэ зөөжэ ерээ. (Тэрэ өөрөө Эрхүүгэй областьдо нютагтай юм). Мүнөө гэр барилгын комбинадта мотористаар ажаллана. Цырен-Доржи Жанчипович Жалсанов түрэл Яруунаяа бусаа. Тэндэ аймсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшээр удаан саг соо хүдэлжэ байhанаа, Байгалай бассейнэй управлениин начальнигаар дэбжүүлэгдээ hэн. Тиигэжэ Байгал далайнгаа байгаалиин баялигуудые аршалжа, улам арьбадхахын тулада бүхы хүсэ шадалаа үгэнэ. Дайнай ветеранууд жагсаалдаа зандаа.

Д. САНЖИЕВ,
журналист.

Арадай мүнхэ дурасхаал XXX

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: (зүүн гарhаа). И. В. Ведерников, Ц-Д. Ж. Жалсанов. 1945, 1975 онуудта буулгагдаhан зурагууд.

Г. ЦЫРЕНЖАПОВАН фото.

В. Г. МОНКЕТОВ

1928 онhоо КПСС-эй гэшүүн, РСФСР-эй тусхайта пенсионер Виктор Григорьевич Монкетов үни удаан үбшэлhэнэй удаа 69-тэйдөө наhа бараба.

В. Г. Монкетов Эрхүүгэй областиин Наймадай hууринай үгытэй таряашанай гэр бүлэдэ 1906 ондо түрэhэн. Виктор Григорьевич эдир залууhаа ажал хэжэ эхилээ. 1918 онhоо 1924 он болотор хүлhөөр хүдэлөө. 1925 онhоо таряашадай залуушуулай hургуулида, харин 1925 онhоо педагогическа техникумдэ hураа. Техникумые дүүргэhэнэйнгээ hүүлээр Монголой Арадай Республикада эльгээгдэжэ, багшаар хүдэлhэн байна. 1934 онhоо республикын Арадай гэгээрэлэй комитедтэ, hүүлдэнь партиин обкомдо хүдэлөө. 1938 ондо Бурят-Монголой гүрэнэй хэблэлэй директорээр ажаллаа. Эсэгэ ороноо хамгаалгын агууехэ дайнай үедэ В. Г. Монкетов партиин Кабанскын райкомой, партиин Улаан-Үдын горкомой секретаряар. Хориин аймгүйсэдкомой түрүүлэгшээр хүдэлбэ. 1944 ондо БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретаряар hунгагдаа.

1947—1964 онуудта В. Г. Монкетов Заудинскын мелькомбинадай, Хориин, Сутайн совхозуудай директороор хүдэлөө. Ажал хүдэлмэриин бүхы участогуудта, хүдэлhэн лэ газартаа В. Г. Монкетов партиин хэрэгэй түлөө үнэн сэхэ тэмсэлшэ, даруу, урин нүхэр, коллективүүдэй дунда хүндэтэй хүн байhанаа харуулhан байха юм. Партиин обкомой, партиин Улаан-Үдын горкомой, партиин Кабанскын, Хориин райкомуудай гэшүүнээр, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутадаар hунгагдаhан юм.

Тэрээниие мэдэхэ, тэрээнтэй суг хүдэлhэн хүнүүдэй сэдьхэл зүрхэндэ В. Г. Монкетовэй дурасхаал мүнхэ.

Модогоев А. У., Семёнов Б. С., Пивоваров Н. Б., Сахьянов В. А., Щёкотов И. К., Хабалов М. М., Гаськов М. М., Цибудеев Ц. Ц., Цыремпилон Д. Ц., Барабанов К. Т., Софронов Р. С., Лубсанов Б. Л.

ҺУНГАГШАДАЙ КЛУБ

РСФСР-эй болон Буряадай АССР-эй Верховно Соведүүдые болон нютагай Соведүүдые hунгаха hунгалтын үдэрэй зарлагдахатай сасуу Зэдын аймагай «Коммунизм» колхозой партком, Инзагатын сомоной Соведэй гүйсэдком hунгагшадай клуб нээгээ юм. Тус клуб хүдөөгэй культурын Байшангай эгээн томо таhалга эзэлнэ. Һунгагшадай клубые С. У. Аюшеева хүтэлбэрилнэ.

Һунгагшадай клуб соо ороходо сарюун сэбэр, гоё hайханаар шэмэглэгдэнхэй. Тэндэ залуу hунгагшадай, пропагандист ба агитаторай булангууд түхеэрэгдэнхэй, улаан бүдөөр хушагдаhан ута стол дээрэ hунгалтада зорюулагдаhан элдэб ном, брошюра тогтоол, хуулинууд, газетэ, журналнууд табигданхай.

Ном, газетэ, журналнуудые уншажа, hонирхоhон асуудалнуудтаа харюу абаhан хүнүүд, клубай ханаар үлгөөтэй байhан юумэнүүдтэй танилсадаг. Тэндэнь Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда, манай арадай туйлаhан илалтын 30 жэлэй ойдо, hунгуулида совет демократида зорюулагдаhан стенднүүд, ханын газетэ, дайшалхы хуудаhан, бюллетень гэхэ мэтэ бии.

Һунгагшад, илангаяа колхозой залуушуул, сүлөөтэй сагтаа hунгагшадайнгаа клубта сугларжа сэнгэхэ, амарха, шэнэ hониниие дуулаха дуратай. Тэндэ саг үргэлжэ шухала хэмжээ ябуулганууд үнгэргэгдэжэ байдаг. Жэшээлхэдэ, клуб соо агитаторнууд hонирхолтой элидхэл, хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэнэ, аймагай болон сомоной Соведүүдэй депутадууд hунгагшадтаяа уулзана. Мэнэ hаяхан КПСС-эй райкомой пропаганда ба агитациин таhагые даагшын орлогшо Ц-Д. Доржиев уласхоорондын байдалаар hонирхолтой лекци уншаа.

Сомоной Соведэй гүйсэдкомой, совхозой хүтэлбэрилэгшэд hунгагшадай клубта ерэжэ, тэдэнэй hонирхоhон асуудалда харюу үгэжэ байдаг. Колхозой парткомой секретарь С. Ц. Гомбожапов түгэсхэхы жэлэй нэгэдэхи кварталда колхозоймнай гэшүүд хэр зэргэ хүдэлжэ гарааб гэжэ hунгагшадта хөөрэжэ үгөө. Эндэхи дунда hургуулиин багша, «Знание» бэлгэмэй гэшүүн Д. Д. Мансарунов «Совет hунгалта дэлхэй дээрэхи эгээн демократическа hунгалта мүн» гэhэн hонирхолтой лекци уншаа. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай 30 жэлэй ойн баяр тухай элидхэл сомоной Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ Б. Л. Мурхонов хэhэн байна.

Мүнөө эндэхи агитаторнууд болохоhоо гадна «hунгалта, КПСС-эй ээлжээтэ XXV съездые зарлаха тухай КПСС-эй ЦК-гай апрелиин Пленумэй тогтоол. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда совет арадай туйлаhан илалтын 30 жэлэй ойн баяр, колхозой болон нютагайнгаа социалис уялгануудаа ямараар дүүргэжэ байhан тухай хөөрэлдөө, элидхэлнүүдые үнгэргэнэ.

В. БАШАРОВ,
хүдөө бэшэгшэ.

Хүлын саанаhаа

Дэлхэйн газетэнүүд юун тухай бэшэнэб

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй заседаниин болоно, Советскэ Союзай хүдөө ажахые 1975 оной нэгэдэхи квартадда хүгжөөхэ гүрэнэй түсэбэй дүүргэлтын дүнгүүдые зүбшэн хэлсэhэн тухайнь гадаадын хэблэл мэдээсэнэ. Партида, совет арадта КПСС-эй ЦК-гай хандаhан Хандалгада харюусан, КПСС-эй ЦК-гай декабриин (1974 он) Пленумэй шиидвет ороной ажалшад, социахэбэринүүдые бэелүүлэн, Солис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, энэ жэлэй нэгэдэхи кварталай түсэбые дүүргэhэн байна гээд, Болгариин «Работническо дело» газетэ шэнжэлэл соогоо тэмдэглэнэ.

Советскэ Союздахи соёлой байгуулалта тухай Польшын «Трибуна люду» газетэ бэшэнэ.

Франциин социалис партиин делегациин КПСС-эй ЦК-гай урилгаар Москвада ошоод байhан тухайнь Баруун Европын хэблэл мэдээсэнэ.

Урда Вьетнамдахи байдал баруун оронуудай хэблэлэй гол темэнь байhаар. Сайгон арми ахир тулюур байдалда ороод байна гэжэ «Нью-Йорк таймс» газетэ бэшэнэ. Удамарша Тхиеугаа алдаад байhан хэдэн мянгаад хүн мэгдүү сошордолтой байдалда ороо. Энэ дайнда Вьетнамай патриотическа хүсэнүүд илалта туйлаба гэжэ «Вашингтон пост» газетэ тэмдэглэнэ.

Аргентинэдэхи перонистнүүдэй нүлөөнэй ургажа байhан тухай, Камбоджодохи, Анголодохи, Гондурастахи байдал тухай дэлхэйн хэблэл үргэнөөр бэшэнэ.

(ТАСС).

МАЙН 1-нэй ҺАЙНДЭРЫЕ УГТУУЛАН

БУХАРЕСТ. Майн 1-нэй ба фашизмые hамна бута сохиhоор 30 жэлэй ойн хүндэлэлдэ Румыниин вагон бүтээгшэд мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлбэ. Каракал хотын вагон бүтээдэг заводой хүдэлмэрилэгшэд найман мөөртэй вагонуудые бүтээхэ технологическа шэнэ линиие болзорhоонь гурба hараар урид ашаглалгада оруулба. Тэрэ жэлдээ 500 вагон бүтээхэ юм.

Предприятиин коллектив проектээр хараалагдаhан хүсые ашаглалгада үгэхөөр уялгалаа. Байгша ондо завод жэлэй турша соо 6 мянган вагон бүтээхэ.

Арадска вагон бүтээлгын заводой хүдэлмэрилэгшэд үйлэдбэриин ехэ амжалтануудые туйлана. Энэ предприяти Румыниин ашаа зөөдэг бүхы вагонуудай 60 гаран процентыень бүтээн гаргадаг. Энэ жэлдэ вагон бүтээгшэд шэнэ 7 түхэлэй вагонуудые бүтээн гаргажа эхилхэ.

ПАНАМА. Майн 1-нэй hайндэртэ зорюулагдаhан «Панамын хүдэлмэришэнэй хүдэлөөн» гэhэн семинар Панамын ниислэл хотын университедтэ хүдэлмэреэ эхилбэ. Профсоюзай элитэ мэдээжэ ажал ябуулагшад, эрдэмтэд, олониитын түлөөлэгшэд тэрэнэй хүдэлмэридэ хабаадана. Ажалай ба социальна хангалгын министр Роландо Мургас семинарта хабаадагшадай үмэнэ үгэ хэлээ. Ороной профсоюзай хүдэлөөнэй нэгэдэлые бэхижүүлхэ уряатайгаар тэрэ Панамын ажалшадта хандаба. Панамада хэгдэжэ байhан социально-экономическа хубилалтануудта амжалта туйлахын тула ажалшад ехэ оролдолго гаргаха ёhотой гэжэ тэрэ мэдүүлээ.

БОНН. Баруун Германиин ехэ хотонуудай ба промышленна түбүүдэй нэгэн — Франкфурт-на-Майне хотын хүн зондо Майн 1-дэ ахирхан «бэлэг» барюулагдаха байна. Майн 1-hээ хойшо электрын элшэ хүсэнэй үнэ сэн 11,9 процентээр нэмэгдэхэ юм гээд соносхогдоо.

БЕЛГРАД

ХАНИ ЁҺОНОЙ АЛБАНАЙ ХЭРЭГЭЭР

ТАСС

СКЮ-гэй ЦК-гай Президиумэй гэшүүн, СФРЮ-гэй Союзна Гүйсэдхэхэ вечэй түрүүлэгшэ Д. Биедич хани ёhоной албанай хэрэгээр эндэ ерээд байhан КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй хүдөө ажахын министр Д. С. Полянскитай уулзажа хөөрэлдэбэ. Союзна Гүйсэдхэхэ вечэй гэшүүн, хүдөө ажахые эрхилхэ талаар СФРЮ-гэй Союзна комитедэй түрүүлэгшэ И. Куштрак, СССР-hээ СФРЮ-дэ байдаг элшэн сайд В. И. Степаков хани ёhоной оршон байдалда үнгэрhэн хөөрэлдөөндэ хабаадаа.

Хүдөө ажахын асуудалнуудаар харилсаа холбоогоо саашадань хүгжөөхэ тухай совет-югославиин хөөрэлдөөнүүд эндэ болобо.

Совет айлшанай хүндэлэлдэ хүдөө ажахые эрхилхэ талаар СФРЮ-гэй Союзна комитедэй түрүүлэгшэ И. Куштрак обед эмхидхээ.

ЛИССАБОН

А. Куньял телевиденеэр үгэ хэлэбэ

ТАСС

Португалиин 6 миллион хүн апрелиин 25-да, фашистнуудта эсэргүүгээр хэгдэhэн демократическа революциин түрүүшын жэлэй ойн үдэр учредительнэ суглаанда депутадуудаа hунгаха юм. Эдэнэр ороной шэнэ, демократическа конституци зохёохо уялгатай.

Португалиин Коммунис партиин Генеральна секретарь Алваро Куньял Лиссабоной телевиденеэр үгэ хэлэхэдээ, орон дотор демократическа байгуулалта тогтоожо, Португалиин арад зоной ашаа туhада экономическа социальна, үндэhэн хубилалтануудые бэелүүлхын түлөө Португалиин Коммунис парти тэмсэнэ гэжэ тэмдэглээ.

Коммунизм тээшэ дабшаhан замаар хүгжэхэ демократическа Португали байгуулхые хүсэнэбди гэжэ А. Куньял хэлээ.

БЕРЛИН

ВСМ-эй документнүүд

ТАСС

Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Президиумэй бюрогой заседани дээрэ абтаhан документнүүд эндэ тунхаглагдаа.

Аюулгүй байдалай ба харилсаа холбооной асуудалнуудаар ниитэ-Европын зүблөөе тэрээндэ хабаатай оронуудай хүтэлбэрилэгшэдэй хабаадалгатайгаар дары түргөөр дүүргэхын түлөө ВСМ тэмсэнэ гээд Европын аюулгүй байдал ба харилсаа холбоон тухай документ дотор хэлэгдэнэ. Аюулгүй байдал, харилсаа холбоо бэхижүүлгэдэ хубитаяа оруулхыень ВСМ дэлхэйн бүхы оронуудай национальна комитедүүдые, олониитые уряалаа.

Палестиные сүлөөлхэ эмхиин хабаадалгатайгаар Дүтын Зүүн зүгэй асуудалые шиидхэхэ эбэй конференциие Женевэдэ зарлахыень ВСМ тусхай тогтоол соогоо эрилтэ табиха зуураа, энээниие дэмжэхэ уряатайгаар бүхы оронуудта хандаба.

Советскэ Союзай дурадхалаар Кипрэй асуудалые шиидхэхэ уласхоорондын конференциие ООН-до дары зарлаха эрилтэ Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Совет мүн лэ табиhан байна.

Гитлеровскэ фашизмые илаhаар 30 жэлэй ойтой дашарамдуулан, ВСМ бүхы дэлхэйн арадуудта хандаhан уряа. «Дэлхэйн хоёрдохи дайнда фашизмые илаhаар 30 жэлэй ой тухай» деклараци баталан абаба.

ЛИССАБОН

ҮГЭСЭГШЭДЫЕ ЭЛИРҮҮЛГЭ

ТАСС

Байгша оной мартын 11-дэ контрреволюционно урбалта хэхэ гэhэн hэдэлгэдэ хабаатай ушар баримтануудые мүрдэн элирүүлхэ зэбсэгтэ хүсэнүүдэй хүдэлөөнэй комисси даб дээрэхи элидхэл тунхаглаа. Президент А. ди Спинолын толгойлhон, буруу hүрэhэн үгэсөө хёмороондо хабаадагшадые, тэрэниие эмхидхэгшэдые энэ элидхэл дотор элишэлэн харуулна.

Уласхоорондын ба нютагай монополис капиталай, финансын ба промышленна ехэ буржуазин хүсэнүүдээр мартын 11-нэй hүйдхэлтэ ябуулганууд бэлдэгдэhэн байгаа гээд комиссиин элидхэл соо хэлэгдэнэ.

Үгэсэгшэд эдэнэртэ бии байhан политическэ, экономическа ба сэрэгэй хэрэгсэлнүүдые хэрэглэhэн, бусад оронуудтахи түрүү үзэлтэй правительствануудые унагаалгада хабаатай түсэбүүдые зохёоhон байна.

Спинолын тала баридаг офицернүүд Лиссабондохи гадаадын зарим посольствонуудай граждан ба сэрэгэй хүнүүдтэй, политическэ партинуудай хэдэ хэдэн ажал ябуулагшадтай, ехэ капиталай түлөөлэгшэдтэй харилсаа холбоо тогтооhон байна гээд комисси тэмдэглэнэ.

Монополис капиталай хүсэнүүд орон доторхи политическэ засагые буляан эзэмдэхэ гэhэн зорилго урдаа табиhан байгаа гээд мүрдэн шэнжэлгын комиссиин тобшололнууд соо хэлэгдэнэ.

Үгэсэгшэд амжалта туйлаад байгаа hаа, сэрэгэй хархис диктатура тогтоожо, политическэ дайсадаа, Португалиин арадай демократическа туйлалтануудые, тэдэнэй демократическа политическэ эмхинүүдые, нэн түрүүн Коммунис партиие угы хэхээр хүсэhэн байгаа. ДВС-эй элитэ мэдээжэ ажал ябуулагшад Васку Гонсалвиш, Отеллу ди Карвалья, республикын президент Кошта Гомеш болон политическэ олон ажал ябуулагшадые, эдэнэй дунда бүхы коммунистнуудые саазалхаар түсэблэhэн байха юм.

Хархис хүсэнүүдэй шэнэ харата ябуулгануудта шанга харюу сохилто үгэхын тула Португалиин арадай hэрэмжэтэй байхыень, ороной зэбсэгтэ хүсэнүүдэй хүдэлөөнэй ба демократическа эмхинүүдэй хүсэ шадалаа бэхижүүлхыень комисси уряална.

...ЭР НАҺАТАЙШЬЕ ҺАА...

...гэжэ газарта луго... ...Бальжиров хүдэл... ...пенсидэ гараhаар ...болобошье, ажалгүй ...уха дурагүй, хаба ...согоо түрэл Хүрбын... ...оздо туhална. Ниитын ...бардам хүрахэ үбhэ ...н түлөө дүршэлтэй ...бүхы хүсэеэ гаргана. ...сабшалан дээрээ тошохаляагаа. Һаяар минеральна үтэгжүүлгэ гаргаха хүсэлэнтэй. Мүн газарай гэдэхэдэ, сугтаа хүдэлдэг М. Чебунинтай 2000 hүргаар бэлдэжэ, сабшалангаа хорёолхо зорилготой.

Ц-Х. ГОМБОДОРЖИЕВА,
хүдөө бэшэгшэ.

Хориин аймаг.

...ҮНДЭТЭЙ ...АГША

Ахын аймагай Сорогой 8 жэлэй hургуулиин физикын багша Валентина Баировна Содномова абари зангаараа hайн, налгай зөөлэн сэдьхэлтэй, үхибүүд бүхэндэ хандахадаа гү, али хэшээлээ хэхэдээ, hурагшадай өөhэдынь эхэ, эсэгэ мэтээр хандажа, шаби бүхэниие hайнаар hургаха гэжэ яhала оролдодог. Харуулан ойлгуулха зүйлнүүдые хэшээлдээ хэрэглэдэг. Һурагшадынь Валентина Баировнагаа ехээр хүндэлдэг, магтадаг.

Амаралтын үдэрнүүдтэ ахамад классайнгаа үхибүүдээр концерт, наада бэлдээд, холын малшадта ошожо, концерт табидаг. Мал адуулагшадта, хонишодто, hаалишадта туhалжа, газаахи ажалыень хэлсэдэг, хото хорёогойнь шэбхэ гаргажа, сабшалан дээрэ таралсадаг.

Баhа «Солбон» гэжэ клубай уран hайханай кружогhоо Валентина Баировна таhардаггүй. Нэгэтэ «Тангариг» гэжэ пьесэдэ багшын ролиие гүйсэдхэжэ байхыень харагшад яhала hонирхоо hэн.

Мүн баhа Валентина Баировна Сорог тосхондо политhургуулиин пропагандист юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: В. Б. Содномова хэшээлдээ бэлдэжэ hууна. Д. ДУГАРОВАН **фототекст.**

АНГУУШАД ОЛЗОТОЙ

Хойто-Байгалай аймагай коопзверопромхозой» (директорынь Р. М. Бороев) ангуушад түсэбтэ табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ абаhан социалис уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэжэ байна. Тэдэнэр ан бариха, гүрэндэ худалдаха энэ жэлэй нэгэдэхи кварталай түсэб 142 процент дүүргээ. Гүрэндэ 382 булган, 1.360 хэрмэн болон бусад элдэб янзын ангай арhан олоор худалдагдаба.

Ангуушадай дунда дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ Ф. И. Волков, В. И. Козлов, Н. З. Петров, Г. Н. Богданов, Н. И. Осипова, А. Я. Будреев гэгшэд түрүүлжэ ябанад. Тиихэдэ «Северный» гэжэ совхозой ангуушад В. В. Колмаков, А. В. Арпиульев гэгшэд баhал hайн олзотой агнуурhаа бусажа ерэбэд.

Манай корр.

ТОЛИ

Уран дуун,
Урматайгаар ханхина!
Дуулим буряад аялга
Дуран соом зэдэлэ!

Хуурайм ирагуу хүг...
Дуугай талые һэрюу...
Ц. ЦЫРЕНЖАПОВА...
фотоэтю...

БУРЯАДАЙ ИСКУССТВЫН ФЕСТИВАЛЬ

Агууехэ Илалтын 30 жэлэй ойдо зорюулагдажа, республикымнай искусствын фестиваль эхилээ. Энэ ехэ һайндэр майн 10 болотор үргэлжэлхэ. Энэ фестивальда республикын зохёохы ажалтай холбоонууд, театрнууд, уран һайханай бүлгэмүүд хабаадаха байна.

Фестивалиин түрүүшын үдэр Улаан-Үдэ хотын Выставкын зал соо уран зурагай выставкэ нээгдэхэ. Мүн ЛВРЗ-гэй Соёлой ордон соо уран зохёолой үдэшэ үнгэргэгдэхэ.

Хоца Намсараевай нэрэмжэтэ Буряад драмын театрай коллектив фестивалиин үедэ хэдэн олон зүжэгүүдые харуулха байна. Эдэнь юуб гэхэдэ, Цырен Шагжинай «Гурбан нарһад», А. Салынскиин «Барабанщица», Л. Леоновой «Ленушка» гэһэн зүжэгүүд харуулагдаха болоно.

Тиихэдэ ород драмын театрайхид «Солдатская вдова», «Характеры» гэһэн зүжэгүүдые харуулха. Ленинэй ордено оперо, баледэй театрай коллектив фестивалиин үдэрнүүдэй үедэ «Цыремпил Ранжуров», «Хоёр капитан» гэһэн оперонуудые, «Газарай хүбүүн» гэһэн балет табиха байна. Мүн энэ үедэ Улаан-Үдэ хотын соёлой ордонуудай уран һайханай бүлгэмүүд концертнүүдые харуулха. Тиихэдэ кинотеатрнуудта тусхай фестивальнууд үнгэргэгдэхэ.

Майн 9-нэй үдэр Соведүүдэй талмай дээрэ дуу болон хүгжэмэй ехэ һайндэр болохо юм. Тиихэдэ дуу болон хатарай «Байгал» ансамблиин артистнууд энэ үедэ Забайкалиин сэрэгэй округой сэрэгшэдтэ концертнүүдые харуулжа эхилэнхэй.

Манай Улаан-Үдэ хотодо айлшаар ерэһэн Эрхүүгэй гүрэнэй филармониин симфоническа оркестр үсэгэлдэр «Электромашина» заводто ошожо, хүдэлмэришэдэй урда концерт табиба. Оркестрэй хүгжэмшэд И. Дунаевскиин, А. Хачатурянай зохёолнуудые гүйсэдхэбэ. Тиигэжэ «Электромашина» заводойхид симфоническа концерт һонирхон шагнаа.

Г. ДАШАБЫЛОВ.

КОМПОЗИТОРНУУДАЙ ХОЛБООНОЙ ПЛЕНУМ

Уржадэр Улаан-Үдэ хотодо Буряадай Композиторнуудай холбооной наймадахи пленум хүдэлмэрөө эхилөө. Энэ ехэ хуралдаан дүрбэн үдэрэй туршада үргэлжэлхэ юм.

Пленумэй түрүүшын үдэр оперо болон баледэй театрай ордон соо симфоническа концерт табигдаба. Эндэ Эрхүү хотын симфоническа оркестр наадажа, композиторнууд Б. Ямпиловай, А. Андреевэй, Д. Аюшеевэй, Ж. Батуевай, Г. Батуевагай, С. Манжигеевэй, Г. Дашипыловэй болон бусадай зохёолнуудые гүйсэдхэбэ. Энэ концертдэ оперо болон баледэй театрай мэдээжэ артистнууд хабаадалсаа.

Апрелиин 25-най үдэр хүгжэмэй училищиин концертнэ зал соо камерна хүгжэмэй концерт табигдаха. Тэрэл үдэшэлэн буряад дуунай концерт болохо. Республикымнай мэдээжэ артистнууд болон дуушад эндэ хабаадажа, буряад композиторнуудай дуунуудые гүйсэдхэхэ.

Апрелиин 26—27-ной үдэрнүүдтэ оперо болон баледэй театртa «Цыремпил Ранжуров» гэһэн оперо, «Газарай хүбүүн» гэһэн баледүүд табигдаха.

Апрелиин 27-ной 15 сагта республикын Композиторнуудай холбооной наймадахи пленумэй заседани болохо. Тэндэ суглараашад Буряадай Композиторнуудай холбооной правлениин түрүүлэгшэ Б. Б. Ямпиловай элидхэлые шагнаха. Һүүлээрнь хүгжэмтэ зохёолнууд тухай ехэ хөөрэлдөөн болохо байна.

Манай корр.

Үнэн болоһон ушар

ХАШАН ХАЛТАР

Манай хүршэтэн «Хашан Халтар» гэжэ нэрлэгдэдэг моритой агша һэн. Энэ мориниинь үнэхөөрөөшье хашан, гээшэнь хэлэшэгүй, хэдышье шабхуурдахада, нэгэшье ондоо болохогүй, аалиханаар лэ бүншэжэ ябаха. Түргэн ябадаггүй хадаа үбэлшье, зуншье тарган лэ зандаа байгша һэн. Нэгэтэ зун хашан халтарынь үглөө бүри хара шабар болотороо хүлэршэһэн байдаг болобо. Хүршэмнай ехэл гайхадаг болоо һэн. Һүниндөө мориием ни ямар альбан шүдхэр унадаг болобо гээшэб гээд хэлэхэ.

Нэгэтэ үдэшэлэн хүршымнай Хашан Халтар газаагаа уяатай байба. Гэнтэ буу һүрэшэбэл даа. Манай аба гайхаад, энэшни ямар юумэеэ буудана гээшэб, шубуу шонхоршье харагданагүй ха юм гээд, ошобо гээшэ. Бидэ үхибүүд мүн лэ хойноһоонь гүйлдөө һэн бэзэбди.

— Энэ мориием ни һүниндөө шүдхэр унадаг болоо юм байна, Баруун габжа ламада шоо табюулһамни тиигэжэ хэлэбэ. Эхэнэр хүнэй үһэ һомон соогоо хээд, дүрбэн хүл доогуурнь боро харааһаар буудаарай гээ һэн. Тэрэ хэлээшээрнь моринойнгоо дүрбэн хүл доогуурнь буудабаб. Одоошье моринойм ни ойро хүрэхөө болибо бэзэ, — гэжэ хүршэмнай хэлэжэ байба.

Манай аба урмаяа таһарһан янзатай миһэд гэжэ энеэгээд, нюргаяа үргэлөөд, гэр тээшээ ябашоо бэлэй.

Тэрээнһээ хойшо Хашан Халтар үглөөгүүр хүлһэтэй байхаяа болёогүй, урда мэтэ хүлэрөөд байдаг зандаа байба. Гэнтэ мэдэхэдэ тэрэ багай залуу хүбүүд ээлжээгээр һүни бүхэндэ унаад, Шэбэр, Хүсөөтэ нютагуудаар ходо шобто гүйлгэлдэжэрхидэг, үүр сайхын урдахана тээлниг соонь табижархидаг байгаа. Шүдэр тушаа хэнгүй, һула табигдаһан морид сооһоо энэ Халтар лэ бэлэхэнээр баригдадаг байгаа ха юм.

Манай аба хүршэеэ ехэтэ наадалагша һэн: «Габжа ламын шоо худалаар буугаа байна, энээнһээ хойшо этигэхэеэ боли, бүдүүн хүн аад, эшхэбтэр юумэ хэбэш даа», — гэхэдэнь, — «Хүндэ бү хэлыш даа», — гээд, гаража ябашоо агша бэлэй. Мухар һүзэг гээшэмнай энэл даа.

П. НАМСАРАЕВ.

ОНТОХОН

БАРАС ХУЛГАНА ХОЁР

Орьёл торьёл шулуун байсатай хада хангил уулада нэгэ сагаа эреэн барас байдаг һэн ха. Нэгэтэ барас агнажа ябатараа, хабшуу жалгаар доошоо түргэн урдаһан горхоной эрьедэ согсойн һуугаад, урасхал түргэн уһа хаража һууба.

Энэ үедэ нэгэ хулгана горхоной эрьеэр бүмбэрэн гүйжэ ябатараа, ойлгоһоторгүй гэнтэ халтиран уһа руу унашаба. Эрьедэ гаража шадангүй, урасхалда абтан урууdaһаар барасай урда ерэбэ. Барас үхэхэеэ ябаһан хулганые хайрлажа, алтан дэлхэй дээрэ амиды мэндэ ябаг даа гэжэ һанан, урда һабараараа альгадажархиба. Уһанай сэсэрдэһэнтэй хамта эрье дээрэ гараһан хулгана, ехэ баярлан, амияа абаруулһандаа ехын ехэ баяр барасла хүргэбэ.

— Арбайлгажа арай ябаһан минии амин хайра бэеым уһанай аюулһаа абаржа, алтан дэлхэй дээрэ амиды ябаха арга олгобот, һайнта даа. Хожом хойно хэрбэеэ танай аюулда дайралдабалтнай, али болохо арга оложо тандa туһалхабди даа, — гэжэ хулгана хэлэбэ.

— Эрхиин зэргэ бэетэй аад, ахаһаа аман баатар үгэтэйлши. Нимэ ахир бэетэй аад, агуу хүсэтэй намда хайшан гэжэ туһа хэхэбши даа. Амиин бэе мэндэ ябыш даа, — гээд барас саашаа ябашаба.

Тэрэ гэһээр гурбан жэл үнгэрбэ. Саһата уулын сагаа эреэн барас тухай «ута шэхэтэһээ» дуулаһан ангуушад урьха табижархиолд. Барас энэ урьхада ороод, мултарха гэжэ тэршэлэн гэхэдээ, бүри ехээр хүрмэлдэшэбэ. Мэгдэһэн барас хүбшэ тайгын хүнхинэсэ шашхаба. Энэ мэгдүү абяаень дууlaһан хулгана ерэбэ.

Хулгана урьхыень анхаралтайгаар шэнжээд, уялаануудыень хурса шүдөөрөө таһа мэрэжэрхибэ.

Сүлөөдэ гараһан барас баярлажа, хулганада иигэжэ хэлээ гэхэ:

— Амиием ни абарбаш. Үни хада би ахир заахан бэетэй аад, агуу хүсэтэй намда хайшан гэжэ туһа хүргэхэбши даа гэжэ дэмы хэлэһэн байгааб. Һайхан һанаан гээшэ юунһээшье хүсэтэй байдаг байбал, — гэжэ барас баярлангяар хэлээ гэлсэдэг.

Д-Д. ЦЫРЕНЖАПОВ.

РЕСПУБЛИКЫН ШАНГАЙ ЛАУРЕАДУУД

ХҮДЭЛХЭ, ҮШӨӨ ДАХИН ХҮДЭЛХЭ

1975 ОНОЙ республиканска шангай лауреадуудай дунда Буряадай АССР-эй гүрэнэй ород драмын театрай актриса **Архипова Лидия Ефимовнагай** нэрэ бии. Тэрэ хадаа Ц. Шагжинай «Тангариг», Н. Анкиловай «Сэрэгшын бэлбэһэн һамган», Т. Уильямсын «Хүсэл» гэжэ трамвай» гэһэн зүжэгүүдтэ гол рольнуудые гүйсэдхэһэнэйнгөө түлөө тиимэ үндэр шанда хүртөө юм.

Лидия Архипова Алма-Атинска областиин Антоновко гэжэ һууринда түрэһэн. Бүлэ соогоо табан үхибүүнэй нэгэн. Казахай ССР-тэ түмэр зам дээрэ оршодог Лепсы гэжэ хүдэлмэришэдэй тосхондо К. Д. Ушинскиин нэрэмжэтэ дунда һургуули дүүргээд, Алтайн хизаарай түб хото Барнаул ошожо, утаһа нэхэдэг комбинатда хүдэлөө. Удаань соёл-гэгээрэлэй училищи түгэсхэжэ, Алтайн хизаарай Камень-на-Оби гэжэ бишыхан хотын соёлой байшанда уран һайханай хүтэлбэрилэгшөөр хүдэлбэ. Тэндээ жэл хахадай туршада хүдэлһэн хойноо Владивосток ошожо искусствын институтда 1964 ондо ороһон юм. 1968 ондо тэрэнээ дүүргээд, Буряадай АССР-тэ хүдэлхөөр эльгээгдэһэн байна. Тэрэ гэһээр ород драмын театрта ото хүдэлнэ. Һаяхан би тэрээнтэй уулзажа хөөрэлдөөб.

— Эгээл түрүүшынгээ роль тухайда хэдэн үгэ хэлэхэ гүт? — гэжэ Лидия Ефимовнада хандабаб.

— Эгээ түрүүшын роль гү? — гэжэ актриса энеэбхилбэ. — Эндэ ерэһэнэй хойноо К. Треневой «Любовь Яровая» гэжэ зүжэгтэ гол рольдо наадаа һэм. Муугаар наадаа һэнби. Дэн залуудаа һэн хаб. Харин һуража байхадаа, рольнуудта наадааб. Жэшээнь, диплмоо хамгаалхын тула Чеховэй «Сахали» гэжэ зүжэгтэ Аркадинагай. Шварцын «Һүүдэр» гээшэ соо Аннунциатын роль гүйсэдхээ һэм. Дипломно хүдэлмэримни «эрхим» гэжэ сэгнэгдээ һэн.

— Студентка ябахадаа наадаһан рольнууд бэлиг хүсэеэ шалгахадатнай туһалаа юм ааб даа?

— Яһала бэд даа. Аркадинагай роль нилээд хүшэр гэжэ тоологдодог. Хуу шадахаб гэжэ бэедээ найдангүй ябахадаа наадаа һэн гээ бии. Һаһамни залуу. Аркадинагай рольдо наадажа шадахагүйб гэжэ оройдоошье һанаагүй бэлэйб. Харин мүнөө өөртөө эрилтэ ехэтэй болоод байхадашни, хамаг юумэн хатуу, хүшэр шэнги байха юм. Мүнөө дахин тэрэ рольдоо бусаха сагай тудаа һаа, тэрэнээ тон ондоо нюдөөр хаража, ондоогоор наадаха һэм, — гэжэ актриса хөөрэбэ.

Зүб даа. О. Л. Книппер-Чеховагай наадаһан Аркадинагай рольдо «аһахын» тула зориг хэрэгтэй ха юм даа.

— Юундэ актрисын мэргэжэл шэлэхэ гэжэ шиидэһэн байгаабта? — гэһэн асуудал табигдаа.

— Юун гэжэ хэлэлтэйб даа. Соёл-гэгээрэлэй училищи дүүргээд хүдэлжэ байхадаа гү, али бүри урда тээнь гү — юрэдөө, сценэ дээрэ шадалаа туршаха хүсэл бии болоһон байгаа бэзэ даа. Юрэдөө, энэ мэргэжэл юундэ шэлээ хүнбиб гэжэ мүнөө харюусажа шадахагүй байнаб». Юундэб гэхэдэ, ондоо мэргэжэлтэй мүнөө, жэшээнь, байжа шадахагүй хаб гэжэ һананаб. Энэ мэргэжэлдээ би дуратайб, — гэжэ Лидия Ефимовна сүмэ шэртэһэн шэнгеэр, дабхаряатай ехэ нюдөөрөө урдаһаам хараба.

— Лидия Ефимовна, Та буряад драматургын пьесээр табигдаһан зүжэгтэ буряад эхэнэрэй роль гүйсэдхөөт.

— Тиигээб. Оюунын роль. Оюуна — багша хүн. Түрэл арадайнгаа дунда хубисхалай гэгээн толо дэлгэрүүлжэ ябаһан хүн. Коммунистка. Нилээн хүндэ роль байгаа. Теэд Оюунын һанал бодол, тэрэнэй эрмэлзэл намда тон дүтэ байгаа, — гээд актриса хөөрөө. Тэрэ ямаршье роль тухайдаа амиды хүн тушаа хөөрэһэн шэнгеэр хэлэдэг зантай юм байна гэжэ ажаглааб.

Н. Анкиловай «Сэрэгшын бэлбэһэн һамган» гэжэ һонин пьесэ олон городуудай театрнуудта табигдаа. Улаан-Үдын ород драмын театрай ахамад режиссер З. Ф. Внукова найруулан табяа юм. Үбгэдөө сэрэгтэ мордохуулаад, нютагтаа үлэһэн эхэнэрнүүд дайнай даляар ерэһэн шалгалтые элдэбээр угтаа ха юм. Жэшээнь, Марийка, Степанида Панкратова, Полина гэгшэдэй амгалан байдалыень таһалан ерэһэн дайсадые үзэн ядажа, илалтын үдэрые ойртуулхын тула үдэр һүнигүй хүдэлжэ ябахада, Клавдия тад ондоогоор аашална. Сэбэрхэн шарайтай тэрэ эхэнэр өөр тухайдаа, хубинигаа жаргал тухайда бодоно. Архи нэрээд, тэрэнээ нютагайнгаа зондо худалдана, бии үгы хубсаһаарнь андалдана. Иимэ эхэнэрэй роль наадахыень Л. Е. Архиповада даалгагдаһан байгаа бшуу. Нилээн орёо, хүшэр роль гээшэ ааб даа.

— Клавдия Ворохова — муу абаритай эхэнэр. Ямараар нааданабиб, тэрэнһээм нүгөөдэ, һайн рольнуудай шанар дулдыдаха байгаа. Би Клавдиин образые тайлбарилхадаа, тэрэние ондоо байха арганьгүй гэжэ харагшадта ойлгуулхаяа оролдоо һэм. Хэрбээ дайнай болоогүй һаа, Андрей Ворохов түрүү үзэлтэй хүн байһан тула һамгаяа һайн тээшэнь хүмүүжүүлжэ шадахадаа болохо һэн, — гэжэ актриса героиня тухайдаа бодолгото болоо һэн.

Мүнөө үеын түрүү үзэлтэй американ драматург Т. Уильямс гэгшын пьесээр «Хүсэл» гэжэ трамвай» (найруулан табигшань — А. Азаревич) гэһэн зүжэг соо Л. Е. Архипова Бланш Дюбуа гэжэ эхэнэрэй рольдо наадаа. Буржуазна байдал тэрэние доройтуулан, сэдьхэлыень хёморуулан һалгаа. Тэрэ байдалһаа хайшаншье гэжэ гарахын аргагүй, имагтал тэндээ хосоржо, зоболонгһоо мултархаш. Хамаг юумые алта мүнгөөр сэгнэдэг орондо юрын хүнүүдэй яажа хосордогые актриса һайнаар зураглаһан байгаа.

— Лидия Ефимовна, Та анха түрүүн танигдаагүй нютагта ерэжэ, шэнэ коллективтэ ороо гээшэ аабзат?

— Шэнэ коллектив ямараар угтааб гэжэ гү? — гээд, Архипова энеэбхилэн, урдаһаам асуудал табяад харюусаба: — Һайнаар угтаа. Тон һайнаар! — гээд ахамад үеын артистнарай ямараар туһалһан тухай, Р. С. Бенская, Л. М. Панкова болон бусадай эхэ мэтэ энхэргэн уряар хандадаг байһан тухай сэдьхэлээ хүдэлгэн хөөрэбэ.

— Мүнөө үедэ юу хэжэ байнабта?

— Һаяхан Островскиин «Сэбэр эрэ» гэжэ шог ёгтотой зүжэг табигдаа. Сэхыень хэлэхэдэ, би комедидэ наадажа үзөөгүй хүнби. Ходол драматическа гү, али гашуудалта удхатай рольдо наададаг һэм. «Сэбэр эрэ» соо Сусаннын рольдо наадаһаб. Сусанна хадаа хүнгэн һэбхи басаган, тархи соонь инаг дуранһаа ондоо юумэ байхагүй, теэд тэрэньшье дээхэнүүр эльбэһэн. Бертольд Брехтын «Гурба сагаанай оперо» гэһэн пьесээр зүжэг табигдаха ёһотой. Болзорынь үшөө мэдэгдээгүй. Тэрээн сооһоо намда роль хүртэхэ абяатай һэн, — гэжэ актриса хэжэ байһан, хэгдэхээ байһан ажалтаяа танилсуулба.

— Зай, республикын шанда хүртэһэн тухай дуулахадаа, досоотнай ямар байгааб? — гэһэн асуудалай табигдахада, актриса иигэжэ хөөрөө һэн:

— Нэгэдэхеэр, этигэжэ ядааб. Юундэб гэхэдэ, хүршэмнай гүйжэ ерээд, амаршалба гээшэ. Юундэ амаршалбаш гэхэдэм, радиогоор шан олгогдоһон тухай мэдээсээ гэбэ. Тэрэ үедэ апрелиин нэгэн байгаа. Апрелиин нэгэнэй шог гээбы даа гэжэ һанаа ха юмбиб. Хоёрдохёор, сохом үнэн гэжэ тухайлхадаа, баярлаһан мүртөө, һанаандаа аягүйрхөөб. Хамта хүдэлдэг нүхэдни булта халуунаар амаршалаа. Теэд шан абажархихоор ехэшье юумэ хээдүйлби даа. Иимэ үндэр шаң хадаа хамаг бэлиг шадалаа хоёр дахин зангидахые, хүдэлхые, үшөө дахин хүдэлхые уялгална гэжэ һайн ойлгоноб. Коллективтээ, республикын хүгэлбэрилэгшэдтэ баяр хүргэнэб.

— Май һара гарахаяа байна. Май һарада — ехэ олон һайндэрнүүд. Зүгөөр мүнөө жэлдэ бидэнэй эгээл ехэ һайндэр хадаа Агуу ехэ Илалтын 30 жэлэй ой болоно. Энээнтэй дашарамдуулан, юу хэлэхэ байнабта?

— Орой дээрэхи огторгоймнай хододоо сэлмэг байг лэ. Үри хүүгэднай үбшэн зоболонгүй ургаг лэ. Эжынэр хүбүүдээ, һамгад үбгэдөө алдажа бү уйлаг лэ. Орон дэлхэйдэмнай Хиросимын, Нагасакиин гашуудалта ушарнууд бү дабтагдаг лэ. Бүхы дэлхэйн арад зон эбтэй эетэй ажаһууг гэжэ үреэхэһээ ондоо юу хэлэхэбиб даа, — гээд Л. Е. Архипова үгэеэ дүүргэбэ.

Һайн лэ үреэл гээшэ ааб даа. Зохёохы ажалдаа ходол урагшатай, урматай, зол жаргалтай ябахыень бидэшье үреэел!

Ц. ДОНДОГОЙ.

★ УРДАНАЙ ТААБАРИНУУД ★

Жалга уруу
Жаран гүрөөһэн гүйбэ,
Жарантайн һамган
Мунсаяа баряад гүйбэ,
(*Хурабша барлад, юумэ оёхо*).

Мүнсөөдэйе мүнгөөр орёобо.
(*Бөөрэ*).

Хабтагай модон хабталзаа,
Хара торгон һиимэлзээ.
(*Үһэ һамнаха*).

Үндэр хадын үбэртэ
Үншэн ганса ууршан
(*Хүнэй хүйһэн*).

Улхан модо түнхижэ,
Дархан боложо, ядабаб,
Улаан залаа залаалжа,
Унзад боложо ядабаб.
(*Тоншуул*).

Мүнгэн шанагын дуун,
Мүхөө эреэхэн аягын дуун,
Нуур нуураар дуун,
Нуга һугын оёороор дуун.
(*Бахын дуугархa*).

Мингай-мингай мингаргаа,
Мянга түмөөрөө согсоргоо.
(*Ороohоной бусалха*).

Газар уһан нир-нир гээ,
Ганса модон ёдог-ёдог гээ.
(*Айраг бүлэхэ*).

Хин талын адууе
Хнибэн хүхэ хуряаба.
(*Үбһэ сабшаха*).

Хорёонь хонхогор,
Хусань мүргэдэг,
Хониниинь үргэдэг.
(*Сай нюдэхэ*).

Гуулин хорёо соо
Гүнжан үнеэн шарбаба.
(*Зула*).

Гушан гурбан гооронсотой,
Гунхалзуурхан торгообой
(*Зүгы*).

Урдаһаань барихада дошхон,
Хойноһоонь барихада номгон.
(*Сусал*).

Г. ГЭСЭГЖАПОВАГАЙ суглуулбариһаа.

Урда зүг тээшэ
Урилдаа табихаяа
һанаһандал
Нүүлэн шэнги хүндэнүүд
Үүлэд нүүнэ һубарилдан.
Мүльһэн гэнжэһээ
Мултаржа хүсэд ядаһан
Байгал далай эбһээлжэ
Бараан долгидоо туунa.
Эрье дээрэнь зогсоод,
Эрид холо руу шэртэе.
Энгэр ехэ далайгаа
Хаймадан харая.
Бүри тэндэ
Бүрүүл хүшэгын саана
Хаданууд дуугай
һажана —
Харана гүш, нүхэр?
Зунай сагай ерэхэдэ,
Зүлгын урган хүхэрхэдэ,
Байгал далайн эрьедэ
Баһаш гоё болохол даа.

П. ЯХНОВЕЦКИИН фотоэтюд.

ДЭЛХЭЙН ЧЕМПИОНОЙ ХҮНДЭЛЭЛД... ЗОРЮУЛАГДАҺАН ЁҺОЛОЛ

ЗАЛУУ совет гроссмейстер Анатолий Карповай шатараар дэлхэйн шэнэ, 12-дохи чемпион болоһоной хүндэлэлдэ зорюулагдаһан баяр ёһолол апрелиин 24-дэ Москвадахи Союзуудай байшангай Колонно зал соо болобо.

Шатарта дуратайшуул, олониитын түлөөлэгшэд зал соо сугларба. Уласхоорондын шатарай хүдэлөөнэй хүтэлбэрилхы ажал ябуулашад, 15 ороной национальна федерацинуудай түлөөлэгшэд хүндэтэ айлшадай дунда байлсаа.

ФИДЕ-гэй президент Макс Эйве (Голланди) суглараашадай нэрьемэ альга ташалга доро Анатолий Карповта дэлхэйн чемпионой медаль барюулаад, лаврово венок зүүлгэбэ.

— Мүнөө Анатолиһоошье үлүү урма баяртай байнаб, — гэжэ Эйве хэлэбэ. — Шэнэ чемпионоороо ФИДЕ сэдьхэлээ ехээр хананхай.

ФИДЕ-гэй президентын иигэжэ хэлэхэнь ойлгосотой юм ааб даа. Ушарынь юуб гэхэдэ, һара үнгэрхэдэ оройдоол 24-тэй болохо, Ленинградай университедэй экономическа факультедэй 4-дэхи курсын студент Карпов шатарай элитэ ехэ, гайхамшагта амжалтануудые туйлан, үргэн ниитын нэрэ хүндэдэ хүртэһэн байна.

Шатарай эгээн үндэр нэрэ зэргын манай орондо бусажа ерэһэниинь ёһо руугаа гэжэ энэ баяр ёһололые хүтэлбэрилһэн, СССР-эй Спорткомитедэй түрүүлэгшын орлогшо В. А. Ивонин хэлээ. Манай орон шатарай гайхамшагта ёһо зан... нуудаараа алдаршаһ... Анатолий Карпов эдэ... заншалнуудые амжалт... гаар үргэлжэлүүлхэ... гээд бүгэдэ этигэн найд...

Удаань Карпов үгэ ... хэдээ, халуун дулаан ... шалгануудайнь түлөө ... ларагшадта, мүн энэ ... соо байгаагүй бүхы ... нүүдтэ үнэн зүрхэнһөө ... баясхалан хүргэ... Шатараар дэлхэйн чем... ной нэрэ зэргэдэ хүрт... түлөө мүрысөөнүүдтэ ... баадахадань, тэрэние ... жэһэнэй түлөө бүхы ... та дуратайшуулда ... хүргөө. «СССР-тэ ш... хүгжөөлгэдэ ехэ анх... хандуулдаг байһан ... һээнь богонихон саг ... иимэ ехэ амжалта туй... аргатай байгааб», — ... дэлхэйн шэнэ чемпион ... бэ.

— Шатарта минии ... һан хубита үшөө ба... — гэжэ Карпов үг... лүүлбэ. — Теэд наһа... шье бага ха юм даа. ... хэйн наададаг чемпион ... ха гээшэ гол уялгану... мни нэгэн гэжэ тоол... Тиимэһээ мүрысөөн... ходо ходо хабаадаха ... лэнтэйб. Мэргэжэл ш... ряа дээшэлүүлхэ гээш... зорилгомни болоно. Э... дэ хизаар заха гэжэ ... даггүйень мэдэнэ ха ... даа.

Олон шангууд, ... дунда 1974 оной дэ... түрүү бэрхэ шатаршан... гогдоһон шан — «Ша... Оскар» Карповта бар... даба.

(ТАСС-ай корр...)

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. Республикын хүндэлэлэй самбар. Холбоолжинойхидой ехэ амжалта» — А. Кушнаревой статья. «Нэгэ һаналай, бата нэгэдэлэй оршон байдалда» — депутадта кандидадуудые дэбжүүлгэ тухай материалнууд. Коммунис субботнигой дүнгүүд.

Хоёрдохи хуудаһанда. «Эхин» — Г. Михайловай статья. «Үргэн талада, залуушуулай дунда» — Л. Зубенкын статья. «Магистралиин эхэнэрнүүдэй совет» — Г. Быковскаягай статья.

Гурбадахи хуудаһанда. «Бомбардировщнгой жолоодо» — П. Натаевай статья. Депутадта кандидадуудые дэбжүүлгэ тухай материалнуудай түгэсхэл. Хилын саана. Фото-мэдээсэлнүүд.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. «Жаргалай түлхюур» — хүдөөдэ болоһон түрэ дээрэһээ хэһэн репортаж. «Сэрэгшэдэй дурасхаалые бү бузарлагты» — Г. Левинагай корреспонденци. «Гэр соохиёо хайшан гэжэ гоёохоб» — И. Гомбоевой статья.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 10.05 — «Залуушуул» гэһэн дамжуулга. «Дайнһаа бусаагүй хүбүүд». 10.50 — «Манай ... «Колхозой талмай — ... монтовэй талмай». 11.5... «Харгын аюулгүйе са... (үнгэтэ). 12.20 — М. ... хов. «Эхэ оронойнго... лөө эдэнэр дайлалдаа ... СССР-эй арадай арти... Матвеев уншана. 12.4... 12.50 — Забһарлалга. ... — Шэнэ һонин. 13.0... «Таанарта, түрэлх... 13.30 — «Үхибүүдтэ ан... гэнүүд тухай» (үн... 14.00 — «Үглөөнэй ... —хүгжэмтэ програм... гэтэ). 14.30 — «Бим, ... Бам и волк» ба «Рек... мосед» — мультфил... дэй программа (ү... 15.00 — «Очевидно... роятное (үнгэтэ). 16.0... «Элүүр энхэ байлга». ... — СССР-эй арадай ... П. Лисициан дуулана ... тэ). 16.50 — «А зори... тихие...» — уран һай... фильм. 1-дэхи сери — ... втором эшелоне» (ү... 18.30 — «Время». 19.... 19.10 — Забһарлалга. ... —Хатарай ансамблиин ... церт. 19.35 — «Совет... ной интернационалы... таршалга». МНРП-гэй ... гай Нэгэдэхи секре... МНР-эй Арадай Ехэ ... лай Президиумэй Түр... шэ Ю. Цеденбал совет... левиденеэр үгэ ... 20.25 — «Кино болон ... гагдаһан уран зохёол... «Эрэлхэг зоригой һүр... — уран һайханай ф... (үнгэтэ). 22.00 — Ф... «Спартак», (М)— «Д... (Тб). Забһарлалгын ... шэнэ һонин. 23.45 — ... Римас наадана (ү... 24.00 — «Время».

САГАЙ УЛАРИ...

Мүнөөдэр республ... мнай нэгэ бүрхэжэ, ... сэлмэжэ байха. Зари... нуудта багаханаар ... хойто аймагуудта, ... саһатай бороо ороха ... тээһээ секундын 3—7 ... хүсэтэйгөөр һалхил... хойно баруун-хойноһо... кундын 15—20 метр... тэйгөөр һалхилха. ... хойто аймагууд... Улаан-Үдэдэ һүниндөө ... үдэртөө 8—10 град... лаан байха.

Редактор
Ц. Ц. ЦИБУДЕ...

«БУРЯАД ҮНЭН» 1975 оной апрелиин 26. 4-дэхи хуудаһан. Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР Н-02397. Заказ №...